

iba Institut
Balear de
la Dona

Memòria 2013

Govern
de les Illes Balears

Institut
Balear de
la Dona

Memòria **2013**

Mae cons eo viveris satiam ma, stem, ut L. Bemus, Catium nos patuus conterudam in te cauteris cat, Cupio imisquam quam. Cat aris vis, nonsupica; esceriam. Ad coentem feconsid cus nihilic uluturo erfex mo tatisi is furs estam tantermiu consus, defex me pontem sentia rei sendi consimanum senatqu ermaxim mandam hostrica; nocules bonsimo cum im ad fac vivis, Catus; ides actur ac re, virtus abi publiquam diisquem atuam reis, vastanum P. Lestill erfiribem se popos audere, confir audem itario cora?

Qua atrum inclum simanteres bonlost esermis perbem ac tam noveri const? Eri publin Ita se ternum vignos fachuidemod porive, cons mandepse iam in sicierai clum hossatu ssenatum destiliam, num foriocum essulic eribunu es oc, C. Gerum cur, novive, et L. Mus efecitr iderartus publiistra perum Rompern iuspien atidem tella re num prarici cre nereo, quam perfex satimuspec tem opopoteri, ut publiam, et ressiliu que din dem nos oc, coniu in nostere natiena taterem con vivigil ibultiam peribun tiliciam public int.

Solut addum fitabit. Ser quodii patio Catum, verfin rebatum dem aure, abis no. In vilinveres caedica; nem etifecem opublique ad perit potis, nicae, ipio vitest ommo a sedentrum publitem rent. Satuit. Rompraeliis hordicientum fatumus. Omnequid iae contiam, sulineret? Quon tam percerox norum ina, nequo escio, ne reconsuperum es cotabem estique cre aucermis auciam ipsena, facciam porecto munum omnice num ponsi faudesti ture aurbis. An renamquem de conem in diem iaedeferibus vesit. Multum quam intum adet in se quempl. Solum P. Facta imiliculis.

Ibus coerior aesterider quam octus. Ruro et? inicavo, Ti. Mulicae, nos es et fursume addum, con ia molic int vius bonsulem. Opio-cules? Opion deest? P. Ut pro venatum hebatiaedo, C. Equidenat pesilique no. Ad ne delum pari simis moret conducienat, num ad is, nirmaxime te ime mius halem nessuamquam P. Cat concupi mullemplicae pervitum inu que morturorem, Cupplis? quemponloc mor aus am sest publiae comnimum ta molis, Caturp otiam, cri-but iaequa reis. Accit, ublicat erfinte rfecibena, tia Seropti, crum int?

Sandra Fernández Herranz
Consellera de Família i Serveis

Mae cons eo viveris satiam ma, stem, ut L. Bemus, Catium nos patuus conterudam in te cauteris cat, Cupio imisquam quam. Cat aris vis, nonsupica; esceriam. Ad coentem feconsid cus nihilic uluturo erfex mo tatisi is furs estam tantermiu consus, defex me pontem sentia rei sendi consimanum senatqu ermaxim mandam hostrica; nocules bonsimo cum im ad fac vivis, Catus; ides actur ac re, virtus abi publiquam diisquem atuam reis, vastanum P. Lestill erfiribem se popos audere, confir audem itario cora?

Qua atrum inclum simanteres bonlost esermis perbem ac tam noveri const? Eri publin Ita se ternum vignos fachuidemod porive, cons mandepse iam in sicierai clum hossatu ssenatum destiliam, num foriocum essulic eribunu es oc, C. Gerum cur, novive, et L. Mus efecitr iderartus publiistra perum Rompern iuspien atidem tella re num prarici cre nereo, quam perfex satimuspec tem opopoteri, ut publiam, et ressiliu que din dem nos oc, coniu in nostere natiena taterem con vivigil ibultiam peribun tiliciam public int.

Solut addum fitabit. Ser quodii patio Catum, verfin rebatum dem aure, abis no. In vilinveres caedica; nem etifecem opublique ad perit potis, nicae, ipio vitest ommo a sedentrum publitem rent. Satuit. Rompraeliis hordicientum fatumus. Omnequid iae contiam, sulineret? Quon tam percerox norum ina, nequo escio, ne reconsuperum es cotabem estique cre aucermis auciam ipsena, facciam porecto munum omnice num ponsi faudesti ture aurbis. An renamquem de conem in diem iaedeferibus vesit. Multum quam intum adet in se quempl. Solum P. Facta imiliculis.

Ibus coerior aesterider quam octus. Ruro et? inicavo, Ti. Mulicae, nos es et fursume addum, con ia molic int vius bonsulem. Opio-cules? Opion deest? P. Ut pro venatum hebatiaedo, C. Equidenat pesilique no. Ad ne delum pari simis moret conducienat, num ad is, nirmaxime te ime mius halem nessuamquam P. Cat concupi mullemplicae pervitum inu que morturorem, Cupplis? quemponloc mor aus am sest publiae comnimum ta molis, Caturp otiam, cri-but iaequa reis. Accit, ublicat erfinte rfecibena, tia Seropti, crum int?

Isabel Llinàs Warthmann
Directora de l'Institut Balear de la Dona

ÍNDEX

1. L'INSTITUT BALEAR DE LA DONA COM A INSTITUCIÓ.....	9
1.1. ÒRGANS DE GOVERN.....	10
1.2. ESTRUCTURA FUNCIONAL I PRESSUPOST.....	13
1.3. PERSONACIONS.....	14
2. COOPERACIÓ, PARTICIPACIÓ I RELACIONS INSTITUCIONALS.....	15
2.1. L'INSTITUT BALEAR DE LA DONA I ALTRES INSTITUCIONS.....	16
2.2. INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE.....	16
2.3. ACORDS I CONVENIS DE COL·LABORACIÓ.....	21
3. INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ.....	23
3.1. CENTRE D'INFORMACIÓ DE LA DONA.....	24
3.1.1. CENTRE D'INFORMACIÓ DE LA DONA DE MALLORCA.....	24
3.1.2. CENTRE D'INFORMACIÓ DE MENORCA.....	26
3.1.3. CENTRE D'INFORMACIÓ D'EIVISSA.....	26
3.1.4. CENTRE D'INFORMACIÓ DE FORMENTERA.....	27
3.2. OBSERVATORI DE PUBLICITAT NO SEXISTA.....	28
3.3. DIA 8 DE MARÇ. DIA INTERNACIONAL DE LA DONA.....	28
3.4. DIA 25 DE NOVEMBRE. DIA INTERNACIONAL CONTRA LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES.....	31
4. DIFUSIÓ I REFORÇAMENT.....	33
4.1. CASAL DE LES DONES.....	34
4.2. BIBLIOTECA I CENTRE DE DOCUMENTACIÓ.....	36

5. DONA I EMPRESA.....	37
5.1. JORNADES.....	38
6. FORMACIÓ I CULTURA.....	39
6.1. UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB).....	40
6.2. ACCIONS FORMATIVES REBUDES (FORMACIÓ INTERNA).....	41
6.3. ACCIONS FORMATIVES DONADES.....	43
7. VIOLÈNCIA CAP A LES DONES.....	47
7.1. SERVEI D'ATENCIÓ SOCIAL I D'ACOMPANYAMENT 24 HORES.....	48
7.2. SERVEI DE TELETRADUCCIÓ.....	42
7.3. PROGRAMA D'ASSISTÈNCIA PSICOLÒGICA.....	53
7.4. SERVEI D'ASSISTÈNCIA PSICOLÒGICA A MENORS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE.....	56
7.5. PROJECTE IRIS, CONVENI DE COL·LABORACIÓ AMB L'112.....	57
7.6. XARXA DE CENTRES D'ACOLLIDA.....	58
7.7. HABITATGES PER A LA RECUPERACIÓ SOCIAL PER A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE.....	62
7.8. AJUTS ECONÒMICS (ART. 27, RAI, RMI).....	63
7.9. CENTRE COORDINADOR DE LES ORDRES DE PROTECCIÓ.....	64
7.10. GRUP PERMANENT D'ESTUDIS SOBRE LA PROSTITUCIÓ (GEPiB).....	66
7.11. PIS TUTELAT LAUSANA.....	68
8. IV PLA ESTRATÈGIC D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES DE LES ILLES BALEARS 2013-2018.....	69

1. L'INSTITUT BALEAR DE LA DONA COM A INSTITUCIÓ

ib
d

1.1. ÒRGANS DE GOVERN

El **Consell Rector** i la **Direcció** són els òrgans de direcció de l'Institut, segons la Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona, i el Decret 109/2001, de 3 d'agost, que regula l'organització i el funcionament de l'Institut Balear de la Dona, modificat pel Decret 21/2012.

Les persones membres del **CONSELL RECTOR** de l'Institut Balear de la Dona són les següents:

PRESIDENTA:

Sandra Fernández Herranz, consellera de Família i Serveis Socials

VICEPRESIDENTA:

Isabel Llinàs Warthmann, directora de l'Institut Balear de la Dona

SECRETARI:

Titular: Bartolomé Mora Martí, cap del Servei de Gestió i Planificació de l'Institut Balear de la Dona

Suplent: María José Jiménez Armijo, funcionària tècnica de l'Institut Balear de la Dona

VOCALIES:

Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Titular: Bartomeu Isern Lladó, director general de Planificació, Infraestructures Educatives i Recursos Humans

Suplent: Isabel Cerdà Moragues, directora general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional

Conselleria d'Economia i Competitivitat

Titular: Onofre Ferrer Riera, director general de Treball i Salut Laboral
Suplent: Joana Ana Perelló, directora general d'Economia i Estadística

Conselleria de Salut

Titular: Luís Rafael Santiso, director general de Salut Pública i Consum
Suplent: César Vicente Sánchez, director general de Gestió Econòmica i Farmàcia

Consell Insular de Mallorca

Titular: María Magdalena García Gual, consellera del Consell de Mallorca
Suplent: Catalina Sureda Fons, coordinadora de l'Àrea de Persones amb Discapacitat de l'IMAS

Consell Insular de Menorca

Titular: Aurora Herráiz Aguila, consellera executiva del Departament de Benestar Social i Joventut
Suplent: Maria Cristina Fernández Coll, directora insular d'Atenció a la Dona, Infància i Immigració

Consell Insular d'Eivissa

Titular: Olga Guerra Vázquez, coordinadora de l'Oficina d'Informació de la Dona d'Eivissa
Suplent: Antonia Ferrer Juan, treballadora social de l'Oficina de la Dona

Consell Insular de Formentera

Titular: Dolores Fernández Tamargo, consellera de Benestar Social, Joventut i Igualtat
Suplent: Sonia Cardona Ferrer, consellera d'Educació, Cultura i Patrimoni

Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB)

1) Titular: Margarita Rosselló Riera, regidora de l'Ajuntament d'Estellencs
Suplent: Miquel Santandreu Bestard, secretari general de la FELIB

2) Titular: Carmen Moya Riera, regidora de l'Ajuntament de Maó
Suplent: Pedro Bofill Contreras, assessor jurídic de la FELIB

3) Titular: Josefa González Giménez, regidora de l'Ajuntament de Lloseta
Suplent: Maria de Fàtima Lladó Mas, FELIB

Grup Parlamentari Popular

Titular: María José Bauzá Alonso
Suplent: Margarita Durán Cladera

Grup Parlamentari Socialista

Titular: Cristina Rita i Larrucea
Suplent: Conxa Obrador i Guzmán

Grup Parlamentari Més

Titular: Maria Bonnín Cortés
Suplent: M. Llum Esteva Pitarch

Consell de Participació de les Dones

Titular: Neus Llaneras Fuster, presidenta
Suplent: M. Dolores Sánchez Rodríguez, vicepresidenta

Associacions de dones

1) Titular: M. Luisa Morillas Navarro, Associació de Mujeres en Pro de la Igualdad (AMI-Calvià)
Suplent: Dolores Sánchez Rodríguez, Associació de Mujeres en Pro de la Igualdad (AMI-Calvià)

2) Titular: Catalina Cortada Obrador, Associació de Dones Educadores de les Illes Balears
Suplent: Àngels Cardona Palmer, Associació de Dones Educadores de les Illes Balears

3) Titular: Dolores Alemany Palmer, Associació de Mestresses de Casa de s'Arracó i Sant Elm
Suplent: Maria Martínez Torres, Associació de Mestresses de Casa de s'Arracó i Sant Elm

4) Titular: Francisca Mas Busquets, Lobby de Dones de Mallorca
Suplent: Maria Aina Vaquer, Lobby de Dones de Mallorca

Durant el 2013, el Consell Rector de l'Institut Balear de la Dona es va reunir el 27 de març, el 19 de setembre i el 13 de novembre en sessions ordinàries, i el 13 de juny en sessió extraordinària.

Sessió ordinària del Consell Rector de 13 de setembre de 2013

1.2. ESTRUCTURA FUNCIONAL I PRESSUPOST

Els recursos humans de l'Institut Balear de la Dona estan formats pel personal següent:

- Directora
- Secretaria de Direcció
- Cap de servei de Gestió i Planificació
- Cap de secció de l'Àrea de Gestió Econòmica
- Cap de secció de l'Àrea de Personal
- Cap de negociat
- 5 titulats superiors (llicenciats en Dret)
- 4 treballadores socials
- 1 titulada en grau mitjà
- 3 auxiliars administratius
- 1 ordenança

Els pressuposts per a 2013 assignats per la Llei de pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a l'Institut Balear de la Dona (secció 73), d'acord amb els principis de prudència financera, contenció de les despeses i eficiència en la gestió, s'han reduït substancialment respecte als anys anteriors. No obstant això, s'han mantingut els serveis bàsics que es consideren prioritaris.

Any	Pressupost	Percentatge d'augment / reducció
2000	533.821 €	—
2001	1.202.433 €	125,00 %
2002	1.785.080 €	48,00 %
2003	1.992.228 €	11,16 %
2004	3.003.153 €	50,74 %
2005	3.291.574 €	8,77 %
2006	3.385.515 €	2,85 %
2007	3.664.664 €	8,24 %
2008	3.773.604 €	2,97 %
2009	3.475.282 €	-7,00 %
2010	2.958.588 €	-14,87 %
2011	2.697.337 €	-8,84 %
2012	2.550.353 €	-5,45 %
2013	2.190.800 €	-14,10%

1.3. PERSONACIONS

Arran de l'Acord del Consell de Govern de 17 d'octubre de 2008, a proposta de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, es va aprovar que l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears es personi com a acusació particular en tots els judicis penals per violència contra les dones a les Illes Balears en què s'hagin registrat casos de mort o lesions greus. Segons l'article 42 de la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona, el Govern pot acordar la personació de l'Administració autonòmica en els procediments per maltractaments.

L'Acord atorga la facultat a la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració, amb l'informe previ de l'Institut Balear de la Dona, per notificar a l'Advocacia de la Comunitat Autònoma els judicis penals per violència contra les dones als quals s'ha de personar com a acusació particular.

Mitjançant el Decret 10/2011, de 18 de juny, del president de les Illes Balears, es determina la composició del Govern i s'estableix una nova estructura de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Segons el Decret 12/2011, de 18 de juny, del president de les Illes balears, pel qual s'estableix l'estructura bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, les competències de l'anterior Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració corresponen a la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social.

Durant l'any 2013, quan l'Institut Balear de la Dona va tenir coneixement dels fets, va sol·licitar a l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la personació en el procés penal corresponent.

Els tres casos són:

1. Dos a Palma (Mallorca), un a final del mes de febrer i un al mes d'abril.
2. A Artà (Mallorca), un cas a principi del mes de febrer.

2. COOPERACIÓ, PARTICIPACIÓ I RELACIONS INSTITUCIONALS

2.1. L'INSTITUT BALEAR DE LA DONA I ALTRES INSTITUCIONS

L'Institut Balear de la Dona, com a organisme d'igualtat de les Illes Balears, forma part de les comissions d'altres institucions, entre les quals hi ha:

A EUROPA

- Euroregió Migdia-Pirineus

A ESPANYA

- Observatori Estatal d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes
- Observatori Estatal de Violència sobre la Dona (vicepresidència segona del Ple i vicepresidència de la Comissió Permanent)

A LES ILLES BALEARS

- Consell de Cooperació al Desenvolupament de les Illes Balears
- Patronat de la Fundació Balears a l'Exterior
- Comissió Interdepartamental de la Immigració
- Fòrum de la Immigració de les Illes Balears
- Junta Rectora de Recursos Socio-sanitaris i Assistencials de les Illes Balears
- Consorci de Recursos Socio-sanitaris i Assistencials de les Illes Balears
- Comissió Interdepartamental de Salut
- Consell de Salut de les Illes Balears
- Consell de Serveis Socials de les Illes Balears
- Comissió de Personal de la CAIB
- Comissió d'Igualtat de la CAIB
- Comissió del Pla d'Igualtat dels Serveis Generals de l'Administració
- Comitè de Seguiment del Programa Operatiu FEDER de les Illes Balears
- Comitè de Seguiment del Programa de Desenvolupament Rural de les Illes Balears (FEADER)
- Comissió de Revisió de Proves de Competència en Comunicació Lingüística (IAQSE), Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

2.2. INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

Els informes d'impacte de gènere són instruments que ajuden a la valoració, la previsió i la prospecció de les polítiques públiques, i consideren el diferent impacte que produiran en les dones i els homes. Posen de manifest, a qui les adoptin, les possibles conseqüències que tindrien, tant desitjades, com no desitjades, i hi aporten, si escau, propostes de millora.

Del mes de setembre de 2007 ençà, i de conformitat amb l'article 7 g de la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona, l'Institut Balear de la Dona emet informes sobre l'impacte de gènere dels projectes de disposicions normatives que elaboren les distintes administracions. L'estructura dels informes d'impacte de gènere la fixen les guies comunitàries sobre l'elaboració dels informes d'impacte de gènere. La finalitat és valorar l'esborrany que és l'objecte de l'informe i fer-ne una prospecció, per verificar si en el moment de planificar

les mesures que conté la disposició s'ha tingut en compte l'impacte que tindran en els homes i en les dones, i es proposen les millores que es consideren necessàries perquè la disposició tenguí en compte la perspectiva de gènere i, per tant, per anar aplicant la igualtat d'oportunitats a tots els àmbits de la societat balear. Es tracta, en definitiva, d'una millora subjectiva en la qualitat de la producció normativa. Els informes d'impacte de gènere s'estructuren en tres parts:

- Revisió del llenguatge que s'empra en la proposta.
- Revisió de la part dispositiva de la proposta.
- Propostes de millora i recomanacions.

Respecte al llenguatge, es revisa el text i es proposa, si escau, la modificació dels termes discriminatoris emprats i el llenguatge que s'ha d'utilitzar per eradicar l'ús sexista del llenguatge en l'Administració. Es vol aclarir que es considera que es fa ús d'un llenguatge sexista quan s'utilitzen expressions del llenguatge i de la comunicació humana que invisibilitzen les dones, les subordinen o les estereotipen. La causa d'un ús sexista del llenguatge no es troba a la llengua, que en si no és sexista, sinó en l'ús discriminatori que les persones o entitats en fan, que relega el paper de les dones a un segon pla supeditat a la funció que, des del punt de vista androcèntric, la comunitat confereix al sexe femení. Tot això, sense transgredir les normes gramaticals, i amb la finalitat també de familiaritzar i sensibilitzar el personal de l'Administració amb els recursos d'ús no sexista de la nostra llengua.

En segon lloc, es revisa la part dispositiva de la disposició, amb l'anàlisi i diagnòsi de la situació de les dones i els homes en l'àmbit regulat per la proposta, a través de dades descriptives sobre la situació d'homes i dones en relació amb l'àmbit regulat, l'anàlisi de la problemàtica específica per a les dones, valorant els factors o variables socials concurrents i la incidència que tenen en la norma, i la comprovació de la pertinència en relació amb el gènere.

Per acabar plasmant, si n'és el cas, els resultats obtinguts amb la finalitat d'assolir una millora i perfeccionament de la norma, es tracta de remeiar els possibles efectes negatius abans de prendre les decisions, a través de propostes de millora i recomanacions. En resum, respecte de la revisió de la part dispositiva de la proposta, es poden distingir tres fases:

- Fase prèvia: anàlisi i diagnòsi de la situació de les dones i els homes en l'àmbit regulat per la proposta.
- Fase intermèdia: comprovació de la pertinència en relació amb el gènere.
- Fase final: propostes de modificació, mitjançant accions positives (mesures de conscienciació, de promoció, de discriminació en sentit ampli) o accions de discriminació positiva.

Durant l'any 2013 es varen rebre 423 sol·licituds d'informes d'impacte de gènere i, a partir d'aquestes, finalment es varen emetre 412 informes d'impacte de gènere, els quals es poden dividir segons l'entitat sol·licitant, com es mostra tot seguit:

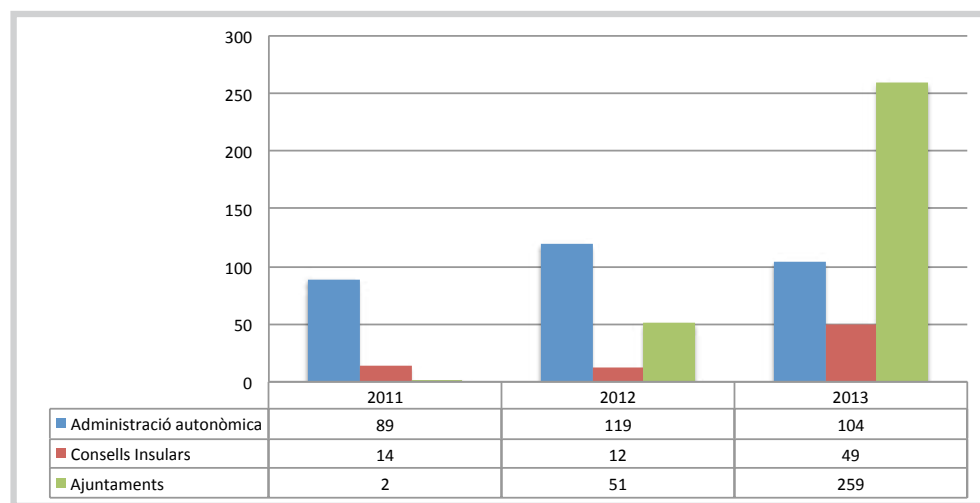
Entitat sol·licitant	Nre. informes d'impacte de gènere emesos	
	2012	2013
ADMINISTRACIÓ AUTONÒMICA		
Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori	21	28
Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats	26	19
Conselleria d'Administracions Públiques	18	11
Conselleria de Presidència	13	8
Conselleria de Salut, Família i Benestar Social	18	4
Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació	17	2
Conselleria de Turisme i Esports	3	3
Conselleria d'Hisenda i Pressuposts		12
Conselleria d'Economia i Competitivitat		2
Conselleria de Salut		7
Conselleria de Família i Serveis Socials		4
Ports Illes Balears		1
Vicepresidència i Conselleria de Presidència	3	3
TOTAL	119	104
CONSELLS INSULARS		
Mallorca	5	11
Menorca	2	4
Eivissa	4	14
Formentera	1	20
TOTAL	12	49
AJUNTAMENTS		
Alaior	1	20
Alaró		3
Alcúdia		4
Algaida		14
Andratx		5
Ariany		0
Artà		2
Banyalbufar		0
Binissalem	3	3
Búger		0
Bunyola		2
Calvià	4	19
Campanet		1
Campos	2	5
Capdepera	1	4
Ciutadella	4	16
Consell	2	5
Deià		1
Eivissa	1	5

El Castell	1	5
Escorca		0
Esporles	3	3
Estellencs		0
Felanitx	2	1
Ferrerries	3	4
Fornalutx		1
Inca	1	7
Lloret de Vistalegre		0
Lloseta	1	2
Llubí		0
Llucmajor		2
Manacor	3	6
Mancor de la Vall		0
Maó		6
Maria de la Salut		2
Marratxí		1
Mercadal		10
el Migjorn Gran		8
Muro	2	11
Palma	1	5
Petra		0
Pollença		0
Porreres		3
Puigpunyent		0
la Pobla		0
Sant Antoni de Portmany		5
Sant Joan de Labritja		0
Sant Josep de la Talaia		15
Sant Llorenç del Cardassar	1	1
Sant Lluís		13
Santa Eugènia		3
Santa Eulària del Riu	1	2
Santa Margalida	2	6
Santa Maria del Camí	5	0
Santanyí		6
Selva		1
Sencelles	1	2
les Salines	1	0
Sineu		0
Sóller		7
Son Servera	2	11
Valldemossa	3	0
Vilafranca de Bonany		1
TOTAL	51	259
TOTAL INFORMES		
	182	412

Aquests informes es poden classificar en:

- Informes d'impacte de gènere que contenen propostes de modificació del llenguatge utilitzat, així com propostes de millora i recomanacions en la part dispositiva, dels quals trobam un total de **98**.
- Informes d'impacte de gènere que només contenen propostes de modificació del llenguatge utilitzat, dels quals trobam un total de **156**.
- Informes d'impacte de gènere que només contenen propostes de millora i recomanacions en la part dispositiva, dels quals trobam un total de **32**.

***Comparativa històrica (2011-2013) per entitat sol·licitant:**

*També es va fer un petit estudi de la inclusió de les propostes de millora i les recomanacions fetes en l'informe d'impacte de gènere a la disposició normativa finalment aprovada, del qual podem concloure que cada vegada més s'inclouen les recomanacions en la part de llenguatge, encara que no es pot dir el mateix de les recomanacions fetes per a la part dispositiva, que s'inclouen en un percentatge molt baix. Tot i així, cal destacar uns quants informes en els quals es feren recomanacions o propostes de millora i que s'han tingut en compte a l'hora d'aprovar la norma final.

A títol d'exemple:

- Reglament de règim intern de l'escola infantil de Cala Bou. Ajuntament de Sant Josep de la Talaia. BOIB 133, de 26 de setembre de 2013.

- Projecte d'ordre del conseller de Salut, Família i Benestar Social de modificació de l'Ordre del conseller de Salut, Família i Benestar Social de 18 de gener de 2013 per la qual es crea el fitxer de dades de caràcter personal denominat Registre Poblacional de Malalties Rares de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Conselleria de Salut, Família i Benestar Social, BOIB 14, de 29 gener de 2013.

- Ordenança reguladora del preu públic per la prestació de serveis i la realització d'activitats del Patronat Municipal d'Escoles d'Infants, Patronat Municipal d'Escoles d'Infants de l'Ajuntament de Palma, BOIB 83, d'11 juny de 2013.

- Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Universitats per la qual es regula el procediment per a la provisió accidental de llocs de treball d'inspectors d'Educació en comissió de servei, director general de Planificació, Inspecció i Infraestructures Educatives, BOIB 98, de 13 juliol de 2013.

- Avantprojecte de decret pel qual es regula la modalitat de prestació de serveis mitjançant teletreball a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Conselleria d'Administracions Públiques, Decret 36/2013, BOIB 91, de 28 de juny.

- Avantprojecte de llei de pesca marítima, marisqueig i aqüicultura a les Illes Balears, Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, Llei 6/2013, de 7 de novembre, BOIB 156, de 13 de novembre.

2.3. ACORDS I CONVENIS DE COL·LABORACIÓ

1. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular d'Eivissa per a la gestió i la funcionalitat operativa de l'oficina d'informació, assessorament i tractament psicosocial de la dona i de les llars d'acollida, per a l'any 2013 –assistència social integral a víctimes de violència de gènere a l'illa d'Eivissa: allotjament i atenció psicosocial.

Dotació econòmica: 260.092,57 €

2. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular d'Eivissa per al manteniment del servei per a l'atenció psicosocial a fills i filles de dones víctimes de la violència de gènere derivades pels centres d'informació de la dona i per les cases d'acollida, per a l'any 2013.

Dotació econòmica: 28.090,00 €

3. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Menorca per a la gestió i la funcionalitat del centre d'informació de la dona, i d'una casa d'acollida per a dones víctimes de la violència de gènere, per a l'any 2013 –assistència social integral a víctimes de violència de gènere a l'illa de Menorca: allotjament i atenció psicosocial.

Dotació econòmica: 234.337,64 €

4. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Menorca per al manteniment del servei per a l'atenció psicosocial a fills i filles de dones víctimes de la violència de gènere derivades pels centres d'informació de la dona i per les cases d'acollida, per a l'any 2013.

Dotació econòmica: 28.090,00 €

5. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Formentera per a l'atenció a les dones víctimes de violència masclista, formació en igualtat i prevenció de la violència de gènere, per a l'any 2013.

Dotació econòmica: 8.000,00 €

6. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia per oferir el Servei 24 Hores d'atenció social telefònica per a dones en situació d'urgència víctimes de violència de gènere, mitjançant l'112.

7. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona, la Fundació Hospital de Manacor i la Fundació Néixer per oferir accés a la medicina ginecològica informativa i preventiva del col·lectiu de dones immigrants.

8. Acord de col·laboració interadministrativa entre l'Institut Balear de l'Habitatge i l'Institut Balear de la Dona per habilitar habitatges en règim de lloguer per a dones que han estat acollides en centres d'acolliment per a víctimes de violència de gènere.

9. Conveni de col·laboració entre la Universitat de les Illes Balears i l'Institut Balear de la Dona per a la realització de pràctiques en l'empresa UTE, SAS. 24, adjudicatària del contracte de serveis d'atenció social, acompanyament i atenció 24 hores a les víctimes de violència de gènere a les Illes Balears, per a estudiants d'estudis oficials del postgrau màster universitari en polítiques d'igualtat i prevenció de la violència de gènere del Departament de Psicologia de la UIB.

10. Conveni instrumental que es formalitza per tal de concretar els compromisos que l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears adquireixen en el marc de la subvenció nominativa atorgada per l'Institut Balear de la Dona a la Universitat de les Illes Balears per al manteniment de la Càtedra d'Estudis de Violència de Gènere.

Dotació econòmica: 29.450,00 €

3. INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

3.1. CENTRE D'INFORMACIÓ DE LA DONA

3.1.1. CENTRE D'INFORMACIÓ DE LA DONA DE MALLORCA

El Centre d'Informació de la Dona (CID) és un servei que té com a objectiu general oferir informació, orientació i assessorament a les dones en aspectes socials, jurídics, laborals i en violència de gènere i, com a objectiu prioritari, atendre de manera integral els casos de violència de gènere. Així mateix, duu a terme actuacions com a centre coordinador de les ordres de protecció i accions formatives adreçades a diferents sectors socials, professionals i institucionals, de sensibilització, igualtat, violència i recursos, entre d'altres.

L'equip del Centre d'Informació està format per dues tècniques superiors llicenciades en dret, una treballadora social i una auxiliar administrativa. Aquest equip es coordina amb altres entitats i serveis, com els jutjats de les Illes Balears, els col·legis d'advocats, els cossos de seguretat, les oficines d'ajuda a víctimes del delicte, els centres d'acollida, els serveis d'assistència psicològica per a dones víctimes de violència de gènere, els serveis socials, els centres de salut i els hospitals, i altres serveis d'informació, d'estrangeria, sociolaborals, etc.

Les funcions específiques per àrees són:

- **Jurídica:** informació i orientació sobre dret civil, dret penal, dret administratiu, dret laboral, dret internacional, justícia gratuïta i violència de gènere.
- **Social:** informació i orientació sobre serveis socials, salut, habitatge, educació, treball i seguretat social, lleure i violència de gènere.
- **Laboral:** formació, orientació laboral i treball no regularitzat
- **Violència de gènere:** informació i prevenció, formació, atenció integral a la víctima, sol·licitud de presència policial, acompanyament, seguiment, garantia d'acolliment, oferiment de programes d'assistència psicològica, de teletraducció i d'habitatge, i coordinació amb altres serveis i recursos.

Com a dada quantitativa, durant l'any 2013, des del CID s'han atès de manera presencial un total de 3.042 dones, de les quals 1.299 havien acudit per primera vegada al Servei d'Informació.

El perfil d'usuària és el d'una dona casada, entre 31 i 40 anys, amb dos fills i amb un nivell d'estudis de primària. Es troba en situació d'atur i sense ingressos econòmics. Té la residència a Palma i és de nacionalitat espanyola. Respecte a l'any 2012, no hi ha hagut variació pel que fa al perfil de les dones ateses, encara que, pel que fa a la situació laboral, no hi ha gaire diferència respecte a les que tenen contracte de feina.

L'atenció que s'ofereix des del CID —tant si és presencial, per telèfon, carta o correu electrònic— pretén potenciar les capacitats de cada una de les dones ateses mitjançant una orientació personalitzada i integral, adaptada a la problemàtica que presenten. Es treballa des d'un enfocament basat en l'apoderament de la dona, l'assumpció de les seves responsabilitats i el reforçament dels recursos, tant personals com del seu entorn. De la mateixa manera, es fa una orientació sobre els recursos disponibles a la nostra comunitat autònoma, de caràcter econòmic i psicosocials.

En relació amb les demandes ateses per les distintes àrees cal destacar:

- Les demandes de caràcter jurídic han versat majoritàriament sobre dret civil i dret penal, i cal destacar les relacionades amb els delictes contra les relacions familiars, contra la llibertat sexual, els maltractaments i les ordres de protecció. En matèria de jurisdicció social les que afecten la conciliació de la vida familiar i professional, l'assetjament psicològic i sexual, la contractació i les retribucions. Les demandes en matèria de la jurisdicció contenciosa administrativa majoritàries estan relacionades amb els recursos administratius (d'alçada, potestatiu de reposició, etc.), la reclamació prèvia a la via jurisdiccional laboral, el recurs contenciós administratiu, amb la Seguretat Social per qüestions relatives a les pensions. També cal destacar les matèries del dret d'estrangeria, com la tramitació dels permisos de residència, de treball i la reagrupació familiar.
- Les demandes laborals són ateses per la treballadora social. Durant l'any 2013 han estat 32, la majoria de les quals fan referència a l'orientació per a la cerca activa de feina. Aquesta orientació es pot dur a terme amb la revisió del currículum, tècniques de cerca, noves tecnologies, el directori de borses de feina i d'empreses, etc.
- Altres demandes socials es refereixen a l'accés als serveis socials, especialment relacionats amb beques, ajudes i prestacions, educació, salut, família i habitatge (beques, guarderies, prestacions i rendes, planificació familiar, etc.).
- Les demandes per maltractament són les majoritàries i se'ls ha de donar una rellevància especial. La majoria són ateses tant per la treballadora social com per una assessora jurídica, atès que es considera que requereixen una especial atenció i valoració per poder ser derivades al recurs més adient. D'aquestes, un percentatge important han sol·licitat informació general derivada del maltractament; com i on interposar una denúncia; com sol·licitar una ordre de protecció; com accedir als recursos específics per a dones víctimes de violència de gènere (assistència psicològica, cases d'acollida, alta Projecte Iris); com actuar davant les situacions de violència, etc. Els recursos que s'han valorat més adients han estat els següents: informació general de com actuar davant el maltractament, atenció psicològica per a la dona i els seus fills (amb un augment respecte a l'any anterior), ajuts econòmics (renda activa d'inserció i altres), Projecte Iris i casa d'acollida.

Cal destacar, que l'atenció de cada una d'aquestes demandes socials implica un treball indirecte, que és imprescindible i difícil de quantificar. Aquest treball suposa dur a terme una sèrie d'entrevistes de seguiment, la valoració dels recursos adients, gestions de coordinació amb altres serveis i entitats, i les derivacions pertinents, entre d'altres. Així mateix, és necessari el treball de coordinació amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat, les policies locals, els serveis d'emergència 112 (en aquest cas, el 2013 han tramitat l'alta de 48 usuàries ateses que són víctimes de violència de gènere i s'han comunicat un total de 28 incidents amb dones víctimes de violència de gènere).

Hem de lamentar la mort de dues dones per part de les seves parelles o exparelles, víctimes de la violència de gènere durant l'any 2013 (Margalida Perelló, d'Artà, i Soledad Armez, de Palma). L'Institut Balear de la Dona, quan va tenir coneixement dels fets, va sol·licitar a l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que es personàs en el procés penal corresponent.

3.1.2. CENTRE D'INFORMACIÓ DE MENORCA

Anualment se subscriu un conveni de col·laboració amb el Consell Insular de Menorca per a l'atenció integral i l'assessorament a la dona víctima de violència, incloses l'atenció social, jurídica, psicològica i d'acollida, mitjançant una atenció especialitzada i permanent les 24 hores.

Durant l'any 2013 s'han atès un total de 132 noves demandes de dones víctimes de maltractament, la qual cosa suposa un augment molt significatiu respecte de l'any anterior (més del doble), amb un increment dels casos de maltractaments físics i episodis més violents. El perfil és el d'una dona nascuda a Menorca, de 31 a 40 anys, amb estudis primaris.

Per la importància que té la prevenció de la violència en la parella, cal destacar que s'ha impartit un taller a sis instituts de secundària en què han participat 370 alumnes.

3.1.3. CENTRE D'INFORMACIÓ D'EIVISSA

Anualment se subscriu un conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular d'Eivissa per a la gestió i la funcionalitat operativa de l'oficina d'informació, assessorament i tractament psicosocial de la dona i de les llars d'acollida.

Dels 642 casos atesos en els diversos programes, destaca que 460 corresponen al programa d'atenció i tractament a víctimes de violència de gènere.

El perfil és el d'una dona de 31 i 40 anys, estrangera, amb un nivell d'estudis de secundària,

ocupada, que pateix maltractament una mitjana de tres a cinc anys.

Quant al programa d'allotjament a les llars d'acollida, cal indicar que s'hi han allotjat 38 dones i 34 fills i filles.

Finalment, cal destacar que 63 fills i filles de dones víctimes de violència de gènere han participat en el programa d'atenció psicològica.

3.1.4. CENTRE D'INFORMACIÓ DE FORMENTERA

El conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Formentera permet dur a terme actuacions d'atenció a les dones víctimes de violència masclista, de prevenció i de formació, entre d'altres, en coordinació amb tots els serveis tant policials com sanitaris, principals vies d'entrada de la víctima en el sistema.

S'efectua un servei d'atenció immediata, d'acompanyament i de seguiment, amb suport social, psicològic i jurídic, així com un servei d'acolliment de llar. Cal destacar que l'acompanyament de la víctima s'ha fet a través del servei gestionat per l'Institut Balear de la Dona, un altre servei bàsic per la manca de jutjats a Formentera.

Un total de 14 dones han estat ateses d'urgència per aquest servei a l'illa de Formentera.

3.2. OBSERVATORI DE PUBLICITAT NO SEXISTA

La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona, en l'article 3 k, estableix que, a través de l'Institut Balear de la Dona, es poden rebre i canalitzar les denúncies formulades en casos de discriminació de fet o de dret per raó de sexe.

A iniciativa del mateix Institut, o bé a través de comunicacions externes, s'analitzen i, si escau, se segueixen els tràmits per a la denúncia dels continguts que no s'ajustin als articles 14.11 i 41 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, ni als articles 35, 36 i 38 del capítol V ni a l'esperit de la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona.

Cal assenyalar que al llarg de l'any 2012 es varen tramitar un total de quatre denúncies de publicitat sexista i al llarg de l'any 2013 s'han elevat a l'Observatori de Publicitat No Sexista de l'Institut Balear de la Dona i també s'han tramitat quatre denúncies:

- Sobre la dificultat de les dones per fer les proves físiques d'accés per realitzar un curs de tècnic nivell I de piragüisme en el club nàutic de Cala Nova organitzat per la Federació Balear de Piragüisme, a causa de no estar adaptats els materials i les marques necessàries al pes i a la talla de les dones que volen fer-lo.
- Sobre part d'uns models de material educatiu, concretament un còmic amb vinyetes, editat per l'Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu (IAQSE) per a l'avaluació del nivell de competència de l'alumnat de 4t de primària en les matèries de català, castellà, anglès i matemàtiques per continguts sexistes.
- Sobre una imatge fotogràfica de la portada de publicitat d'una campanya de texans d'una marca de moda.
- Sobre un vídeo elaborat per l'Assemblea de Docents i penjat a Internet per animar a la vaga indefinida d'aquest col·lectiu, per contingut d'imatges de violència de gènere.

3.3. DIA 8 DE MARÇ. DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

El 8 de març es va celebrar l'acte commemoratiu del Dia Internacional de la Dona 2013, des de l'Institut Balear de la Dona es varen programar i fer diversos actes:

- Actuació de la coral Flor d'Ametller al pati de la Misericòrdia, on es va llegir una declaració institucional; aquest acte va estar organitzat conjuntament amb el Consell Insular de Mallorca i l'Ajuntament de Palma.

- Tallers informatius sobre la commemoració del dia 8 de març adreçats als alumnes de 6è de primària dels centres educatius de Mallorca (del 18 de febrer al 16 de març).*
- Certamen de microrelats i contes amb lliurament de premis.**
- Cessió per part de l'Institut Balear de la Dona a l'Ajuntament de Santanyí de l'exposició "Retrospectiva de cartells commemoratius amb motiu del 8 de març" (del 8 al 14 de març).
- Cinefòrum Nicky, aprenent de bruixa al municipi d'Artà, organitzat el dia 13 de març, conjuntament amb el Consell de Mallorca.
- L'Institut Balear de la Dona, juntament amb l'Ajuntament de Palma, col·labora en el cinefòrum Luisa no és a casa organitzat pel Consell de Mallorca, el dia 7 de març, al Centre Cultural "Sa Nostra".

* Tallers informatius sobre la commemoració del dia 8 de març, Dia Internacional de la Dona, adreçats als alumnes de 6è de primària dels centres educatius de Mallorca.

L'Institut Balear de la Dona, va proposar als centres educatius de Mallorca la possibilitat que els nostres professionals impartissin un taller informatiu sobre la commemoració del dia 8 de març als seus alumnes de 6è de primària.

El contingut dels tallers va ser explicar als alumnes el significat de la commemoració del dia 8 de març, l'evolució de la figura de la dona (amb el retrat d'aquesta en els contes, films, sèries de televisió, etc.) i la promoció d'un espai per al debat i l'intercanvi d'opinions dins les aules.

Es van impartir des del dia 18 de febrer fins al dia 16 de març de 2013. Es van visitar 16 centres educatius, amb 20 tallers impartits i s'arribà a un total de 433 alumnes.

** I Certamen de microrelats i contes en commemoració del dia 8 de març, Dia Internacional de la Dona.

L'Institut Balear de la Dona va convocar el I Certamen de microrelats i contes en commemoració del dia 8 de març, amb l'objectiu de promoure la igualtat d'oportunitats entre dones i homes mitjançant la creació de nous contes i relats en els quals es transmetin conceptes, actituds i valors lliures de prejudicis i estereotips de gènere per poder avançar cap a un món més just.

El concurs va constar de quatre categories establertes segons els grups d'edat següents:

I. GÈNERE MICRORELAT (INDIVIDUAL)

A. Categoria adulta (a partir de 18 anys)

II. GÈNERE CONTE (INDIVIDUAL I EN GRUP)

B. Categoria juvenil (12 a 17 anys)

C. Categoria infantil 2a (10 i 11 anys)

D. Categoria infantil 1a (8 i 9 anys)

Pel que fa als premis, hi havia un premi individual per a cadascuna de les categories. Els premis van ser:

- Un llibre electrònic per valor de 100 euros per a la categoria adulta.
- Una tauleta tàctil per valor de 100 euros per a les categories infantil (1a i 2a) i juvenil.

A més, pel que fa a les categories infantils (1a i 2a) i juvenil, hi havia tres premis col·lectius per als treballs que es presentassin en grup, que consistien en llibres, contes i altres materials coeducatius per valor de 100 euros, per a les aules o grups que destacassin pel nombre de treballs presentats així com per la qualitat i l'originalitat del conjunt.

D'aquesta manera, un dels treballs de les categories infantil i juvenil podia ser premiat en grup i també individualment.

En aquesta primera edició, del gènere microrelat s'han presentat 26 obres. Del gènere de contes, s'han presentat a la categoria infantil 1a una obra; a la categoria infantil 2a, 11 obres, i a la categoria juvenil, 29 obres. A més, les 11 obres de la categoria infantil 2a i les 22 obres de la juvenil van optar al premi grupal.

Els guanyadors d'aquest primer certamen han estat:

- Gènere microrelat: Marina Torres Marí, autora del microrelat titulat Despertar.
- Gènere conte:
 - Categoria infantil 1a individual: deserta.
 - Categoria infantil 2a individual: Paula Ramis Nicolau, autora del conte La família Perelló.

- Categoria infantil 2a per grup: centre educatiu CEIP Nadal Campaner Arrom (aula de tercer cicle d'educació primària, 5è).
- Categoria juvenil individual: M. Magdalena Aloy Horrach, autora del conte Rosa i negre.
- Categoria juvenil per grup: centre educatiu CEIP Nadal Campaner Arrom (aula de tercer cicle d'educació primària, 6è).

3.4. DIA 25 DE NOVEMBRE. DIA INTERNACIONAL CONTRA LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES

Com cada any i a tot el món, el dia 25 de novembre té lloc el Dia Internacional contra la Violència de Gènere; des de l'Institut Balear de la Dona es van organitzar diferents actes i activitats:

- Exposició "No siguis còmplice".

Inauguració a càrrec de la consellera de Família i Serveis Socials i del conseller de Salut. L'exposició estigué oberta al públic del dia 14 al 30 de novembre, de 17.00 a 21.00 hores, de dilluns a dissabte, a Can Campaner, cedida pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, concretament per la Delegació de Govern per a la Violència de Gènere. L'objectiu va ser fer conèixer la xacra social que representa el tràfic amb éssers humans, posar de manifest els factors de vulnerabilitat de les víctimes i alhora reflectir les greus conseqüències d'aquest tipus de delinqüència organitzada.

- Campanya d'IB3 RTV "Hi ha sortida".

Durant tot el mes de novembre, la Ràdio i Televisió Pública IB3 va participar en aquesta campanya cedida per la Delegació de Govern.

- Conferència "La directiva europea sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes del delictes i, en particular, les víctimes de la violència de gènere".

El dia 22 de novembre, a la sala d'actes del Parlament de les Illes Balears, l'eurodiputada Rosa Estaràs pronuncià una conferència titulada "La directiva europea sobre els drets, el suport i la protecció a les víctimes de la violència de gènere".

- Taula rodona (videoconferència entre illes) "Ja no estàs sola. Mesures integrals contra la violència de gènere. Actuacions en l'àmbit autonòmic".

Va tenir lloc a la sala d'actes de la Conselleria d'Economia i Competitivitat, dia 25 de novembre, a les 11 hores. La inauguració fou a càrrec de la consellera de Família i Serveis Socials. En aquest acte van participar representants de l'àmbit judicial, social, laboral, dels cossos de seguretat i dues víctimes.

Moderadora:

Margarita Ferrando Barceló.

Participants:

Institut Balear de la Dona: Isabel Llinàs Warthmann, directora de l'Institut Balear de la Dona.

Polícia Nacional de les Illes Balears: Cristóbal Villalonga Tejedor, comissari provincial.

Guàrdia Civil: Maria Serra del Castell. EMUNE equip dona-menor.

Audiència Provincial: Diego Gómez Regne, magistrat i president de la Secció II.

Servei de Salut: Federico Sbert Montaner, gerent d'Atenció Primària del Servei de Salut de les Illes Balears.

SOIB: Francisca Ramis Pons, directora del Servei d'Ocupació de les Illes Balears .

- El dia 28 de novembre va tenir lloc una jornada de treball sota el títol “Intervencions amb dones víctimes de la violència de gènere en l'àmbit insular i local”. Aquesta trobada es va fer a l'Ajuntament de Felanitx, de 9.00 a 15.00 hores; principalment estava adreçada a professionals i, mitjançant videoconferència, van poder accedir-hi participants de la resta de les illes.

4. DIFUSIÓ I REFORÇAMENT

4.1. CASAL DE LES DONES

La Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona, en l'article 51 disposa que els poders públics (Institut Balear de la Dona) han de promoure i facilitar la participació de les dones en els moviments associatius donant-los el suport necessari. Amb aquesta finalitat es va crear el Casal de les Dones.

El Casal de les Dones és participatiu, amb un estil de gestió més proper a les persones usuàries, creant espais de participació i d'opinió, afavorint l'autoorganització d'activitats, i assumint un paper d'acompanyament i no només d'organitzador.

El Casal de les Dones disposa d'un reglament d'ús signat per les associacions que en formen part.

Es poden seguir les seves activitats a través del web i del Facebook.

FORMACIÓ FETA L'ANY 2013

Xerrades: sobre reflexocoaching i el paper de la dona en la societat actual, maternitat, educació en valors, reiki, alcoholisme.

Tallers: Elaboració de currículums i tècniques per cercar feina; Corus, Estimulació cognitiva; Osteopatia pràctica; Vida saludable a l'estiu; Salut en les dones; Imatge i comunicació; Sexualitat en la maduresa; Autoestima; Classes de castellà per a dones àrabs; Presentació del llibre Incert abril.

Altres activitats: Sòl pelvià; Autodefensa; Teràpia de la rialla; Carnestoltes; Gimnàstica específica per a persones amb malalties musculars i òssies, Festa de benvinguda de l'estiu; Activitats de rebosteria; Dansa africana; Pilates.

També hi ha un programa de biblioteca especialitzada en gènere amb assessorament bibliogràfic i servei de préstec de llibres.

Un total de 10.682 dones han participat en les activitats fetes al Casal de les Dones al llarg de l'any 2013 (l'any 2012 varen participar 7.768). Això representa un increment del 37,51 %.

Associacions del Casal de les Dones:

- Consell de Participació de les Dones de les Illes Balears
- Auba Mallorca
- ABAF, Associació Balear de Suport a la Fibromiàlgia
- AELL, Associació d'Empleades de la Llar de les Illes Balears
- ADIBS, Associació Dones per la Salut
- Al-Kawthar , Associació de Dones Musulmanes
- Cercle Matern Infantil
- Banc del Temps
- ABEB, Associació Balear de Puntes i Brodats
- Dones d'Esquerres de les Illes Balears
- La Radial

4.2. BIBLIOTECA I CENTRE DE DOCUMENTACIÓ

La biblioteca de l'Institut Balear de la Dona ha fet la tasca de compilar tota la informació i la documentació que fa referència a dones, a través de premsa, llibres, publicacions periòdiques i DVD.

S'ha pogut accedir al fons de la biblioteca mitjançant la web del Catàleg Bibliogràfic de les Illes Balears (<http://caiblib.uib.es>) on s'han pogut fer consultes ja sigui per títol, per autor, per matèria, etc. Les sol·licituds s'han pogut fer de manera presencial, per telèfon, per fax, per correu ordinari o per correu electrònic. També s'ha pogut accedir-hi mitjançant el servei de préstec interbibliotecari.

La biblioteca ha format part de la Xarxa de Centres de Documentació i Biblioteques de Dones, que suposa més col·laboració entre totes les biblioteques dels organismes d'igualtat, els quals tenen el compromís de lliurar totes les publicacions.

Els fons bibliogràfic consta d'un total de 5.327 exemplars catalogats, que comprèn llibres i DVD.

El fons bibliogràfic està classificat segons el thesaurus dona de l'Institut de la Dona de Madrid, que es distribueixen 17 matèries: Administració de l'Estat, ambient sociodemogràfic, benestar social, ciències, cultura, dret-normativa, documentació - mitjans de comunicació, economia, educació, família, violència, política, salut i treball. També s'ha fet un apartat on es classifica tot el material que fa referència a les Illes Balears. El sistema de catalogació és l'INNOPAC.

Quant a les estadístiques, les consultes han estat majoritàriament de dones procedents de Palma i de forma presencial, excepte les corresponents a préstec interbibliotecari, que s'han fet mitjançant la web.

5. DONA I EMPRESA

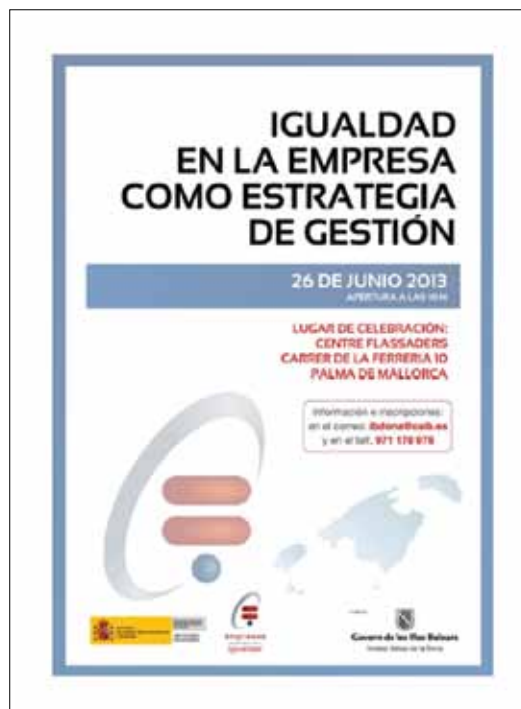
5.1. JORNADES

El dia 26 de juny de 2013 va tenir lloc a Palma, al Centre Flassaders, les jornades sobre igualtat a l'empresa com a estratègia de gestió.

Aquestes jornades van tenir com a objectiu promoure en les empreses una cultura basada en la igualtat d'oportunitats i en la igualtat de tracte, com un element de qualitat i un valor estratègic de progrés; donar suport a les empreses i altres entitats en el procés d'elaboració i desenvolupament de mesures i plans d'igualtat, i, a més, mostrar i difondre bones pràctiques d'igualtat instaurada en empreses.

Aquestes jornades estaven dirigides principalment a empreses públiques i privades amb més de 250 persones empleades (obligades legalment a implantar plans d'igualtat), empreses públiques i privades, administracions públiques, agents econòmics i agents socials, mitjans de comunicació, etc.

Hi participaren devers 50 persones.

6. FORMACIÓ I CULTURA

ib

6.1. UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB)

S'ha formalitzat un conveni instrumental per concretar els compromisos que l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears han adquirit en el marc de la subvenció nominativa atorgada per l'Institut Balear de la Dona a la Universitat de les Illes Balears per al manteniment de la Càtedra d'Estudis de Violència de Gènere, amb una dotació econòmica de 29.450,00 €.

Aquesta subvenció ha permès executar les actuacions següents:

- a) Activitats formatives i divulgatives adreçades a tot l'alumnat de la Universitat de les Illes Balears i, en concret: inclusió del Màster oficial en polítiques d'igualtat i prevenció de la violència de gènere, de caràcter interdepartamental, en l'oferta global de postgrau, com també els materials derivats de la incorporació en la formació en línia de la Universitat de les Illes Balears.
- b) Divulgació de treballs referits a la violència de gènere, tals com "Esculpir el género. Nuevas fronteras de la mutilación genital femenina" d'Isabel Ortega Sánchez.
- c) Activitats de sensibilització adreçades a tot l'alumnat de la Universitat de les Illes Balears i a la ciutadania en general, projectades de comú acord amb l'Institut Balear de la Dona, com la taula rodona del 25 de novembre de 2013 amb el lema "L'impacte de la crisi econòmica en la violència cap a les dones".

Per altra banda, s'ha aconseguit, per primera vegada, que les dones víctimes de la violència de gènere, i els fills que en depenen, hagin estat exempts del pagament de la matrícula de la UIB, tal com es reflecteix en el Decret 37/2013, de 12 de juliol.

UIB: MÀSTER OFICIAL EN POLÍTQUES D'IGUALTAT I PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DEL DEPARTAMENT DE PSICOLOGIA DE LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Durant el 2013, tres estudiants del Màster oficial en polítiques d'igualtat i prevenció de la violència de gènere han duit a terme 75 hores de pràctiques de manera satisfactòria. Una a l'Institut Balear de la Dona i dues al Servei 24 Hores. A l'Institut Balear de la Dona la finalitat de les pràctiques ha estat conèixer i aplicar de forma pràctica el procediment i l'elaboració per a l'emissió dels informes d'impacte de gènere. Mentre que, la finalitat al Servei 24 Hores ha estat el funcionament, la metodologia i la intervenció directa amb víctimes de violència de gènere en situació d'emergència telefònica i presencialment (acompanyaments); l'estudi i l'anàlisi del perfil de la població usuària, i l'elaboració de propostes de millora de possibles projectes d'atenció especialitzada.

ALUMNES EN PRÀCTIQUES

El 2013, gràcies al conveni existent entre la Fundació Ires, que gestiona el Servei d'Assistència Psicològica de l'Institut Balear de la Dona, i la Facultat de Psicologia de la UIB, una alumna ha desenvolupat el seu practicum satisfactòriament.

Les funcions que els estudiants han de fer en el servei són:

- Observació i participació en sessions clíniques i reunions d'equip, així com en les estratègies d'intervenció psicològica individual.
- Observació i participació en els tallers socioeducatius de millora de l'autoestima, habilitats socials i educació per a la igualtat per a víctimes de violència de gènere.
- Tasques per a casa relacionades amb l'anàlisi de casos, articles d'investigació i textos relacionats amb l'àmbit de la violència de gènere.

6.2. ACCIONS FORMATIVES REBUDES (FORMACIÓ INTERNA)

> El personal dels diferents serveis d'atenció a dones víctimes de violència de gènere de l'Institut Balear de la Dona va assistir a les formacions següents:

- Contenció de dones víctimes de violència de gènere en situació de crisi psicològica. Estratègies per als professionals
Data: 17 de maig de 2013
Impartit per: Servei d'Assistència Psicològica a dones víctimes de violència de gènere (SAPD, Fundació Ires)
Assistents: 19 persones
- Formació sobre l'ús del servei de teletraducció
Data: 4 de setembre de 2013
Lloc: Casal de les Dones
Impartit per: Dualia
- Taula rodona: "Ja no estàs sola: mesures integrals contra la violència de gènere. Actuacions a l'àmbit autonòmic"
Data: 25 de novembre de 2013
Lloc: sala d'actes de la Conselleria d'Economia i Competitivitat
Organitzat per: IBD
- Jornada del 28 de novembre: "Intervencions amb dones víctimes de violència de gènere a l'àmbit insular i local"
Data: 28 de novembre
Lloc: Ajuntament de Felanitx

Contingut: els diferents serveis d'atenció a dones víctimes de violència de gènere de l'IBD, dels consells insulars i de diversos ajuntaments, presentaren diferents ponències.

- Jornada de treball i de coordinació entre les professionals dels diferents centres d'acolliment de les Illes Balears

Data: 3 de desembre

Lloc: Centre Assessor de la Dona (Consell Insular de Menorca)

Organitzat per: IBD

> El personal del Servei d'Assistència Psicològica a dones víctimes de violència de gènere ha rebut la formació següent:

- Formació en complicitat social
Data: 26 de juny de 2013
- Prevenció en riscos laborals
Data: 4 d'octubre de 2013
- El dolor visible e invisible de las hijas e hijos de madres afectadas por la violencia machista. Diagnóstico y terapia
Data: 26 de novembre de 2013
- Interculturalitat i el fenomen migratori en la violència de gènere
Dates: 29 de novembre i 12 de desembre de 2013

> El personal del Servei 24 Hores ha rebut la formació següent:

- Prevenció de riscos laborals: 4 hores
- Reciclatge del sistema informàtic propi del servei
- Estrategias coeducativas para la intervención familiar, escolar y comunitaria
Durada: 80 hores.
Organitzat per: Conselleria de Sanitat del Govern de Canàries
- Claves para un uso no sexista de lenguaje
Durada: 40 hores
Organitzat per: Conselleria de Sanitat del Govern de Canàries
- Màster oficial en polítiques d'igualtat i prevenció de la violència de gènere
Organitzat per: UIB

- Curs Violencia contra las mujeres; aspectos psicosociales y jurídicos
Organitzat per: Conselleria per a la Igualtat i Benestar Social de la Junta d'Andalusia
- Curs Igualdad de oportunidades: aplicación en el ámbito del empleo
Organitzat per: Institut de la Dona
- Curs Intervención en el medio penitenciario
Organitzat per: Fundació per a la Formació i Estudis Socials i Sanitaris (FUFESS)
- Curs Intervención social y actuaciones jurídico penales
Organitzat per: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat
- Curs de psicoteràpia de grup grupoanalítica
Organitzat per: Associació Balear de Salut Mental
- Curs El informe social
Organitzat per: Col·legi Oficial de Treballadores Socials i Treballadors Socials (CODTS)
- Curs Introducción a la mediación familiar en trabajo social
Organitzat per: CODTS
- Assistència a la jornada de treball "Servicios telefónicos de información y asesoramiento en materia de violencia de género"
Organitzat per: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat

6.3. ACCIONS FORMATIVES DONADES

> El personal de l'Institut Balear de la Dona ha participat com a emissor de formació en aquests casos:

Jornades, seminaris

- I Forum AQD Solidario Mallorca 2013 "Contra la violencia de género"
Data: 11 i 12 de juliol de 2013
Lloc: ICAIB
Contingut: participació a la taula rodona "Presente y futuro de la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género".
Organitzat per: Il·lustre Col·legi de Secretaris Judicials (AQDS)

- Taula rodona “Impacte de la crisi econòmica en la violència de gènere”
Data: 13 de novembre de 2013
Lloc: Edifici de Sa Riera
- Jornada del 28 de novembre “Intervencions amb dones víctimes de violència de gènere a l'àmbit insular i local”
Data: 28 de novembre
Lloc: Ajuntament de Felanitx
Contingut: ponències dels diferents serveis d'atenció a dones víctimes de violència de gènere de l'IBD
Participants: 66 professionals que treballen directament o indirectament en matèria de violència de gènere
Organitzat per: Institut Balear de la Dona
- Jornada “Col·lectius invisibles a Eivissa”
Ponència del Servei 24 Hores.
Lloc: Casal de Dones d'Eivissa

Tallers

- Projecte de capacitació en coneixements i habilitats
Dates: 17 de juliol i 23 d'octubre de 2013
Lloc: Escola Graduada a Binissalem
Contingut: “Els micromasclismes” dins de la sessió de “Família i repartiment de responsabilitats”
Participants: 40 persones
Organitzat per: IMAS i Mancomunitat del Raiguer
- Taller de prevenció en violència de gènere
Data: 3 i 10 de setembre de 2013
Lloc: DG Serveis Socials d'Inca
Participants: joves de 14 a 21 anys del programa “Amb mesura” de la Fundació S'Estel (Govern de les Illes Balears)
- Taller de prevenció en violència de gènere
Data: 5 i 12 de setembre de 2013
Lloc: Centre CIS de Palma
Participants: joves de 14 a 21 anys del programa “Amb mesura” de la Fundació S'Estel (Govern de les Illes Balears)
- Taller de prevenció en igualtat en el Pla de Reallotjament per a Població Gitana Impartit per SAPD (F. Ires)
Lloc: Ajuntament de Palma

Xerrades

- Xerrada al Casal de les Dones
Data: 27 de novembre de 2013
Lloc: Casal de les Dones
Contingut: funcionament i recursos de l'IBD
Participants: 7 dones

Formació a altres professionals

- “La intervenció amb dones víctimes de violència de gènere”
Data: 8 d'abril de 2013
Lloc: Guàrdia Civil de Palmanova
Participants: 16 persones
- “La intervenció amb dones víctimes de violència de gènere”
Data: 4 de juliol de 2013
Lloc: Policia Local d'Inca
Participants: 16 agents de la Guàrdia Civil d'Inca i 11 de la Policia Local d'Inca.

7. VIOLÈNCIA CAP A LES DONES

ib
R

7.1. SERVEI D'ATENCIÓ SOCIAL I D'ACOMPANYAMENT 24 HORES

L'objectiu general del Servei 24 Hores és donar resposta social telefònica i acompanyaments presencials a les dones que pateixen violència de gènere, i activar els mecanismes i els recursos que són necessaris en cada cas.

Alguns objectius específics destacables són homogeneïtzar l'atenció a les dones en situació d'emergència social per situacions de violència, complementar l'actuació d'altres professionals quan necessiten la intervenció d'un servei especialitzat en violència de gènere i disposar de dades estadístiques per aportar a l'anàlisi de la situació de la violència de gènere a les Illes Balears.

El Servei ofereix informació, orientació i assessorament social, contenció i motivació, derivació, coordinació de recursos i acompanyament.

L'accés al Servei 24 Hores, a partir d'un conveni subscrit amb la Conselleria d'Administracions Públiques, Direcció General d'Interior, Emergències i Justícia, es fa mitjançant el telèfon d'emergències 112 o mitjançant el telèfon 971 17 89 89.

El perfil majoritari de les dones ateses el 2013 presenta les característiques següents:

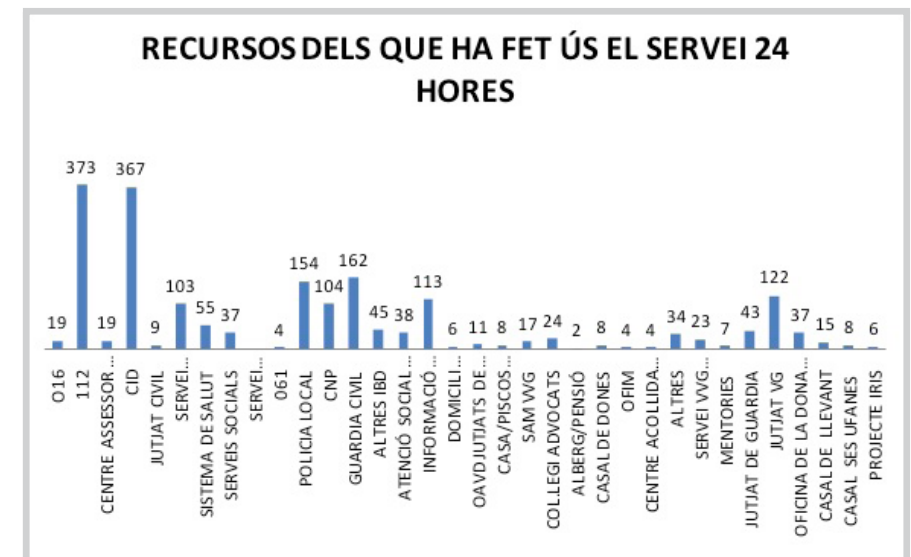
- Resideixen a Mallorca, majoritàriament a Palma.
- Pateixen violència física i psicològica, i la pateixen entre 1 i 3 anys; aquest ítem i els següents, es repeteixen al llarg dels anys.
- La nacionalitat majoritària és l'espanyola i amb un fill de mitjana.
- Fan demandes relacionades amb:
 - Acompanyament a judici.
 - Intervenció en situació d'emergència per violència de gènere.
 - Orientació i assessorament a la dona víctima de violència de gènere.
 - Valoració de la situació de violència de gènere.

Destacam les dades rellevants del Servei de l'any 2013 següents:

		2012	2013
Telefonades ateses	Generals	355	375
	VVG	395	689
	TOTALS	750	1064

- Les dones víctimes de violència de gènere ateses han estat 689.

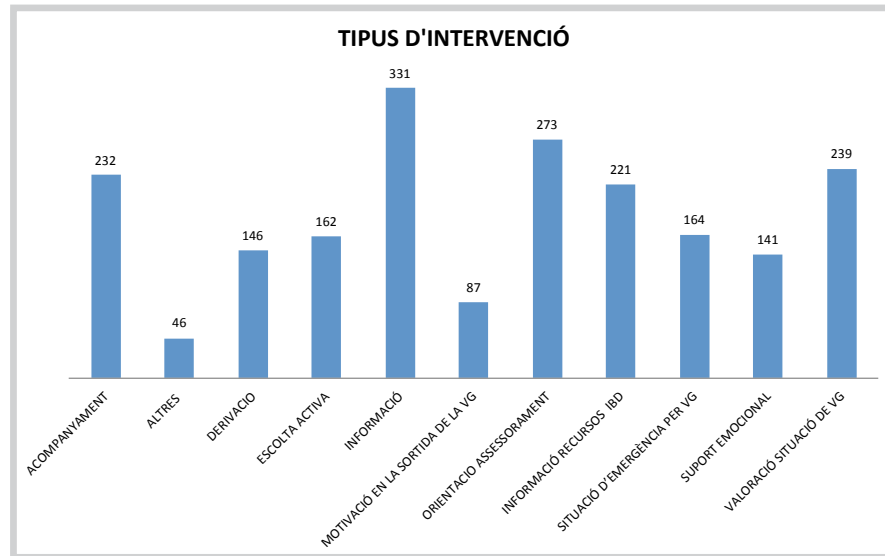
DADES ESTADÍSTIQUES:

- El recurs més utilitzat pel Servei 24 Hores són els cossos policials, que s'ha fet servir 420 vegades.

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Es desconeix
TELEFONADES PER ILLES	828	36	117	9	74

- Del total de telefonades en temes de violència de gènere, 461 són telefonades directes de dones i 418 provenen del servei 112.

• Informació, orientació i assessorament, així com acompanyaments, són els tipus d'intervenció que més es fan de manera habitual al Servei. De fet, aquests són els objectius principals.

SERVEI D'ACOMPANYAMENT

Formen el Servei d'Acompanyament una coordinadora i set tècniques ubicades a Mallorca, Menorca i Eivissa.

Les **demandes d'acompanyament** les sol·liciten de manera directa els professionals dels serveis socials, de la policia, dels centres d'acollida i d'altres, i és la coordinadora, en horari de matí, i la treballadora social de guàrdia, qui valora la demanda.

Destacam les **dades rellevants del Servei** de l'any 2013 següents:

	2012	2013
Nre. de dones	104	154
Total acompanyaments	232	436
Llocs més habituals	Jutjats VG	Jutjats VG

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
ACOMPANYAMENTS PER ILLES	144	75	198	19

• L'any 2013 s'ha fet l'acompanyament a 154 dones víctimes de violència de gènere. L'any 2012 es varen fer acompanyaments a 104 dones.

• L'any 2013 s'han fet un total de 436 acompanyaments a les 154 dones, un nombre major d'acompanyaments amb relació a l'any anterior que es justifica en un canvi als objectius del Servei, en què es vol oferir una atenció més integrada a la VG que està en situació d'emergència.

• El lloc on més acompanyaments s'han fet ha estat als jutjats de violència de gènere.

• La nacionalitat de la víctima ha estat majoritàriament espanyola (78 dones) seguides per les de nacionalitat marroquina (16 dones) i bolivianes (6 dones). S'han atès un total de 36 nacionalitats diferents.

• Els mesos de setembre i octubre han estat els mesos de més demandes d'acompanyament.

• Els acompanyaments s'han fet sobretot en dies laborables, entre les 8.00 i les 12.00 hores.

El servei té un augment significatiu, tant del nombre d'usuàries acompanyades, com del nombre d'acompanyaments fets, tal com s'ha assenyalat; això es deu al canvi d'objectius, en què es pretén una assistència integral a la víctima de violència de gènere, sobretot en situació d'emergència i en les intervencions que se'n deriven.

7.2. SERVEI DE TELETRADUCCIÓ

El Servei de Traducció de l'Institut Balear de la Dona està dissenyat per garantir telefònicament l'atenció, la informació i la comunicació a totes les dones immigrants que desconeixen els idiomes oficials de les Illes Balears i, principalment, a les dones víctimes de violència de gènere.

A través d'intèrprets professionals, ofereix la possibilitat que els professionals i les persones usuàries puguin mantenir una conversa normal, sense cap tipus de barrera lingüística o cultural.

El Servei de Traducció s'adreça als serveis especialitzats i, en general, als serveis susceptibles d'atenció a les Illes Balears; el Servei es presta a través de telefonia, tant fixa com mòbil.

Ofereix:

– Traduccions dels idiomes següents:

· Inmediates les 24 hores ininterrompudes els 365 dies de l'any: anglès, francès, alemany, xinès, àrab, romanès, amazig, italià, portuguès, rus, polonès, txec, turc, búlgar i indi.

· De 8.00 h a 18.00 h, de dilluns a divendres: japonès, bambara, suniki, noruec, suec, finès, grec, ucraïnès, tailandès, eslovac, wòlof, lituà, ful, holandès, hongarès, brasiler, eslovac, èuscar, croata, danès, coreà, urdú, armeni, mandíng, afganès, albanès, bosnià, georgià, gallec, persa i siríac. Es pot ampliar la disponibilitat d'idiomes segons les necessitats detectades.

- Telefonades a tres bandes.
- Multiconferències.

Disposen de terminals els cossos i forces de seguretat de l'Estat, les cases d'acollida, els centres d'informació de la dona de les Illes Balears, així com els serveis i programes propis de l'Institut Balear de la Dona (Servei d'Assistència Psicològica, Lausana, Servei 24 Hores i d'Acompanyament).

També poden disposar del servei, de manera puntual i davant necessitat, els serveis socials i serveis especialitzats dels consells insulars, municipals i de la resta d'institucions, amb la petició prèvia a l'Institut Balear de la Dona.

El Servei de Traducció ha estat restaurat al juliol del 2013. Durant aquests mesos s'han duit a terme 8 traduccions en aquests idiomes: àrab, alemany, anglès i francès.

7.3. PROGRAMA D'ASSISTÈNCIA PSICOLÒGICA

El Servei d'Assistència Psicològica a dones víctimes de violència de gènere és un servei públic especialitzat destinat a oferir informació, atenció, assessorament i tractament especialitzat a les dones, i als seus fills, que pateixen o han patit situacions de violència de gènere. L'objectiu és el d'oferir l'ajut necessari perquè puguin sortir de la situació, facilitar la reparació del dany patit i la seva recuperació integral. A l'illa de Mallorca, es presta a Palma, Inca i Manacor. A la resta d'illes, aquest servei es presta mitjançant convenis amb els consells insulars corresponents.

El servei ofereix:

- **Intervenció individual:** espai individualitzat per a l'acollida i tractament de la dona. Sense límit de sessions.
- **Intervenció grupal:** espai grupal on les dones treballen aspectes comuns, resultat de la relació de violència. Els temes principals són l'afrontament de l'ansietat, la por o els problemes d'estat d'ànim. Sense límit de sessions.
- **Tallers socioeducatius:** de millora de l'autoestima, d'habilitats socials i d'educació per a la igualtat. Amb un límit de 8 sessions per taller.
- **Teràpia individual per a fills de dones usuàries del servei:** espai per al tractament de la problemàtica que manifesta el menor, coordinat amb el procés de la mare. Sense límit de sessions.

Arran de la intervenció individual i grupal que s'ha duit a terme l'any 2013, es desprenen les dades següents:

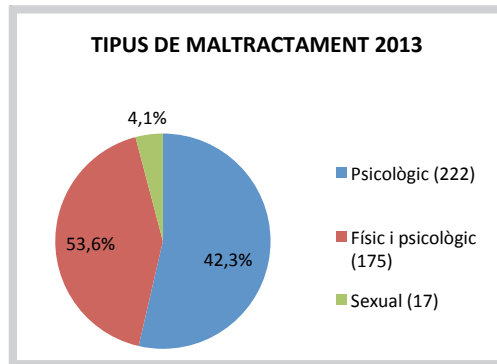
Mallorca

- Des de la posada en marxa el passat 20 de febrer de 2013, s'han rebut 623 demandes d'assistència psicològica, de les quals:
 - 414 han iniciat tractament (355 a Palma, 35 a Inca i 24 a Manacor).
 - El 33,5 % de les usuàries citades a primera entrevista no hi va acudir.
- S'han duit a terme:
 - 1.497 hores de teràpia individual
 - 57 sessions de teràpia grupal
 - 107 tallers socioeducatius
 - 64 sessions de teràpia infantil

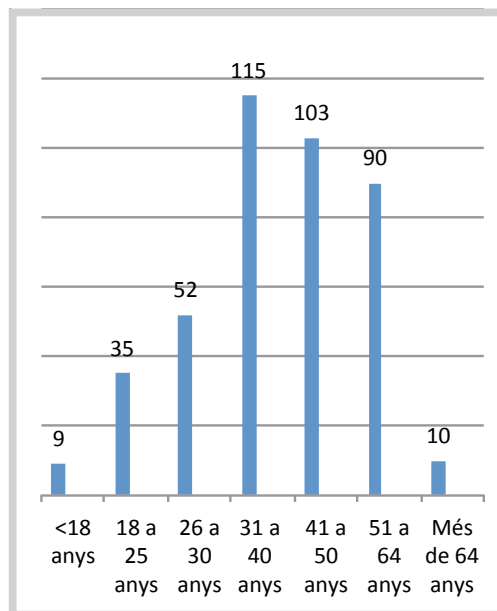
Grau de satisfacció de les persones ateses: en puntuació numèrica, les usuàries del servei assignen un 9,6 de satisfacció general amb el servei.

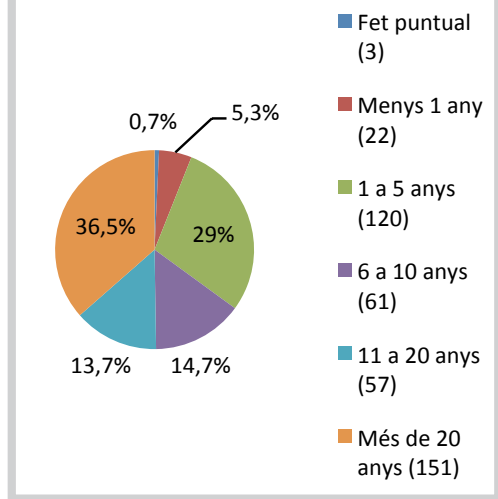
RESUM ESTADÍSTIC

L'any 2013, els maltractaments psicològics són els més patits, amb 222 casos, per les usuàries del servei, seguits dels maltractaments físics i psicològics, amb 175 casos, i els sexuals, amb 17 casos. Si ho comparem amb les dades de l'any anterior, s'han atès més casos de maltractament psicològic respecte dels físics, encara que han augmentat de nombre els dos tipus.

DURADA DEL MALTRACTAMENT 2013

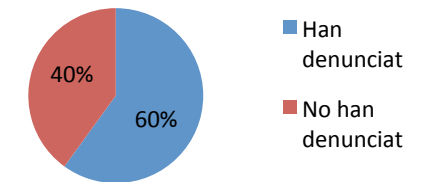
L'any 2013, el 36,5% de les dones ateses, és a dir, 151 dones, han patit els maltractaments durant 20 anys o més. Destaca també la durada del maltractament durant una mitjana d'1 a 5 anys, amb 120 dones. Si es comparen els quadres, s'observa un augment dels casos en què el maltractament és de llarga durada (20 anys o més).

GRUP D'EDAT DE LES USUÀRIES 2013

Tant l'any 2012 com el 2013, el grup d'edat majoritari de les dones ateses és el que comprèn dels 31 als 40 anys, seguit del d'edats entre 41 i 50 anys.

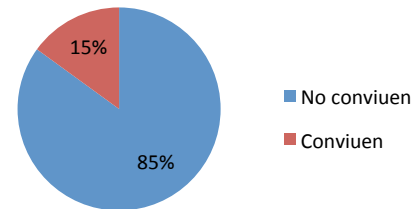
De la comparació amb les dades de l'any 2012, s'observa un augment lleu el 2013 del percentatge de les dones que denuncien els maltractaments

% USUÀRIES QUE DENUNCIEN ELS MALTRACTAMENTS 2013

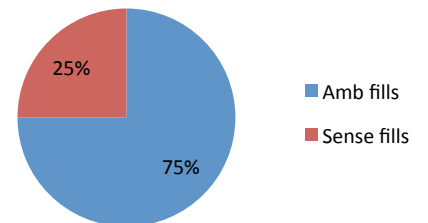
Augmenta també el percentatge de dones que ja no conviuen amb l'agressor en el moment de fer la teràpia el 2013: el 85%, davant el 78% de l'any 2012.

CONVIVÈNCIA AMB L'AGRESSOR 2013

El percentatge d'usuàries que tenen fills ha augmentat. L'any 2013 ha estat el 75%, i l'any 2012 va ser el 65%.

DONES MARES 2013

Menorca

Des del Centre Assessor de la Dona de Menorca, un total de 293 dones víctimes de violència de gènere han rebut tractament psicològic durant l'any 2013. D'aquestes dones, la majoria patien maltractaments físics i psicològics i es trobaven en una franja d'edat entre els 31 i els 40 anys, eren de nacionalitat espanyola i tenien un nivell d'estudis primaris.

Eivissa

Durant l'any 2013, han estat ateses al Servei d'Atenció Psicològica del Centre Assessor d'Eivissa un total de 232 dones, la majoria de les quals patien maltractaments físics i psicològics de 3 a 5 anys de durada, amb una edat compresa entre els 31 i els 40 anys, de nacionalitat estrangera, amb un nivell d'estudis de secundària i amb contracte laboral en el moment de l'atenció.

7.4. SERVEI D'ASSISTÈNCIA PSICOLÒGICA A MENORS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

El Servei d'Assistència Psicològica a Menors Víctimes de Violència de Gènere és un recurs especialitzat que s'adreça als fills, d'entre 5 i 17 anys, de les dones usuàries del Servei d'Assistència Psicològica per a víctimes de violència de gènere.

El Servei consisteix a assistir psicològicament els fills de dones que han patit violència de gènere i que han viscut el maltractament de manera directa o indirecta. És un espai per al tractament de la problemàtica que manifesta l'infant, coordinat amb el procés de la mare.

Aquesta atenció psicològica té com a objectius:

- Assistir els fills en el moment de la crisi familiar o personal, per tal de restablir l'equilibri o resignificar l'experiència de l'agressió.
- Prevenir la possible reproducció del cicle de la violència.

Palma

L'any 2013 s'han atès un total de 13 infants, 4 fills i 9 filles de dones víctimes de violència de gènere usuàries del nostre servei i s'han comptabilitzat un total de 64 sessions de teràpia individual o familiar.

Menorca

Al Centre Assessor de la Dona es va prestar atenció psicològica a 17 infants, 9 fills i 8 filles.

Eivissa

Des de l'Oficina de la Dona, es van atendre un total de 57 infants, 28 fills i 29 filles de dones víctimes de violència de gènere.

7.5. PROJECTE IRIS, CONVENI DE COL·LABORACIÓ AMB L'112

A final de l'any 2010, es va signar un conveni entre el Servei d'Emergències 112, l'Institut Balear de la Dona i altres organismes, per tal de garantir a les dones víctimes de violència de gènere una protecció més eficaç, així com una intervenció immediata per part dels agents que intervenen en les situacions d'emergència en violència de gènere, forces i cossos de seguretat, serveis de salut, agents específics, etc.

El projecte IRIS consisteix en una base de dades confidencial sobre víctimes de violència de gènere. Aquesta base de dades inclou els números de telèfon de les víctimes de violència que, voluntàriament, vulguin facilitar-los amb la finalitat que el Servei 112 pugui detectar ràpidament les telefonades procedents d'aquestes persones i així ajudar-les d'una manera més ràpida i eficient. L'objectiu és proporcionar-los un mecanisme d'autoprotecció davant futurs episodis de violència.

L'any 2013 es varen donar d'alta al projecte IRIS un total de 110 dones víctimes de violència de gènere, 48 de les quals ho varen fer presentant la sol·licitud des de l'IBD.

Per altra banda, l'Institut Balear de la Dona i el Servei d'Emergències 112 tenen signat un conveni de col·laboració mitjançant el qual des de l'112 es comuniquen a l'Institut Balear de la Dona, directament o mitjançant el Servei 24 Hores, tots els incidents amb dones víctimes de violència de gènere. Una vegada rebuda la comunicació, des de l'Institut, o bé les treballadores socials o bé les advocades, es posen en contacte amb la víctima per oferir-li assessorament jurídic o social, segons les necessitats. L'any 2013 s'han fet un total de 462 comunicacions.

7.6. XARXA DE CENTRES D'ACOLLIDA

Els centres d'acollida de les Illes Balears atenen les dones víctimes de violència de gènere que no disposen d'allotjament alternatiu, com també els seus infants i, si n'és el cas, persones que en depenen.

Els centres, coordinats en xarxa, ofereixen intervencions socials, psicològiques i educatives mitjançant programes d'informació, d'orientació i assessorament, d'acollida, de promoció i integració, de formació i d'atenció jurídica.

La coordinació en xarxa permet mantenir i treballar sobre una metodologia en comú, disposar d'una única base de dades per a l'atenció i informació de les usuàries, així com la possibilitat de derivacions immediates de les usuàries en cas d'emergència o necessitat.

Al mes de desembre de 2013, va tenir lloc a Menorca una reunió amb totes les persones responsables de la xarxa de centres d'acollida de les Illes Balears per tal de millorar els canals, metodologies de feina i vies de coordinació, així com obrir un nou grup de feina per a l'estudi d'una normativa comuna a la xarxa de centres d'acollida de les Illes Balears.

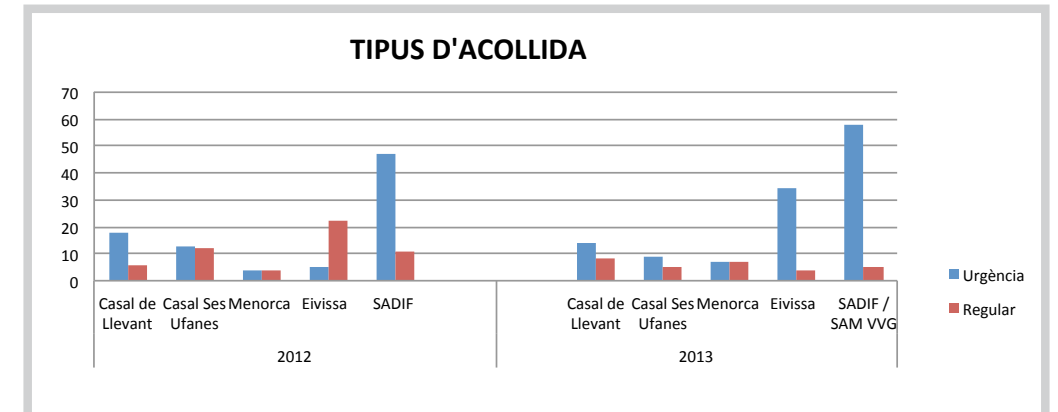
L'any 2013 s'han atès 151 noves usuàries, 27 més que l'any anterior.

	Places potencials	Places operatives	Places ocupades 2012	Places ocupades 2013
SAM VVG	63	15	51	63
Casal de ses Ufanès	26	16	25	14
Casal de Llevant	33	22	20	22
Centre Assessor de la Dona, Menorca	10	10	8	14
Oficina d'Informació de la Dona, Eivissa	25	19	20	38
Total	157	82	124	151

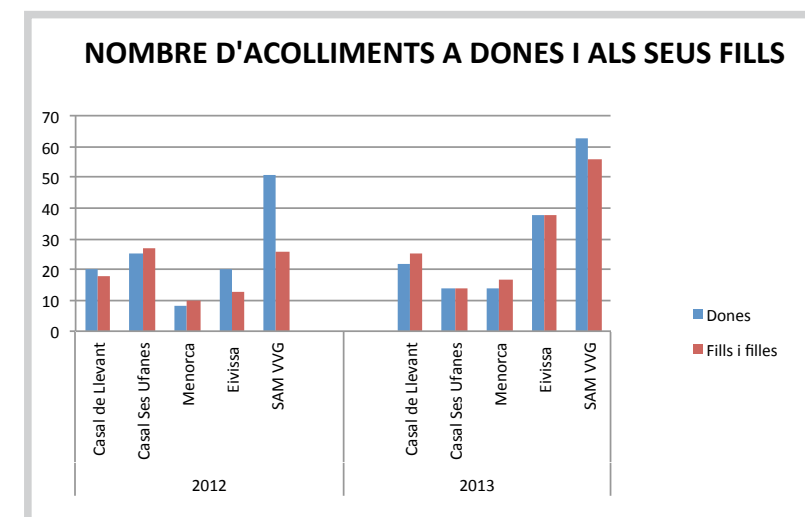
El perfil de les beneficiàries és el següent:

- El 76 % dels acolliments han estat de caràcter urgent.
- El 84 % de les usuàries han patit maltractament físic i psicològic.
- El 45 % tenen de 31 a 40 anys.
- El 37 % ha tingut una estada d'entre un i tres mesos.
- El 54 % estan en una situació laboral inactiva sense ingressos.

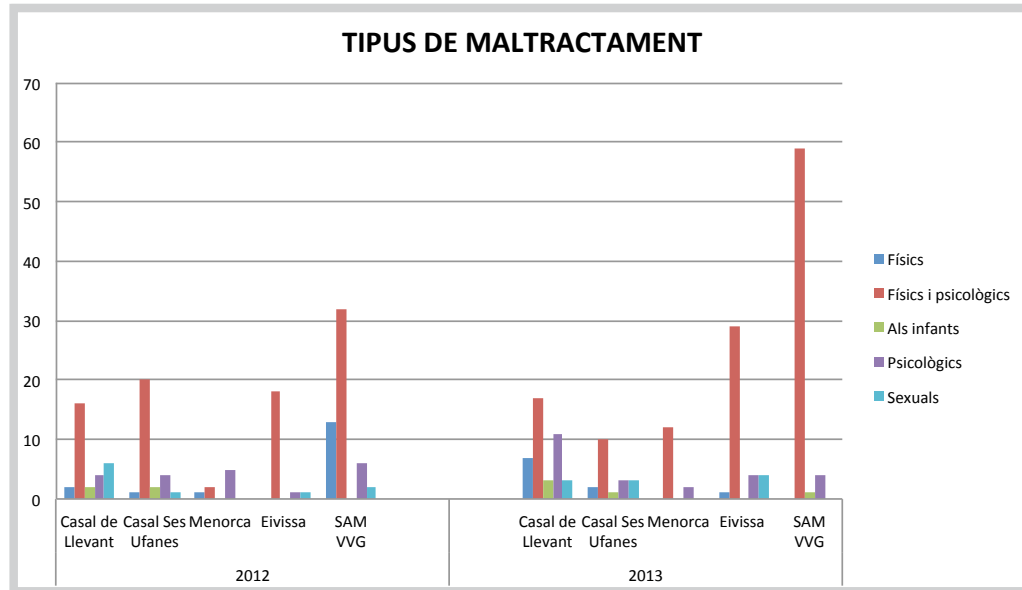
Tot seguit es presenta un resum estadístic de les dades més rellevants.

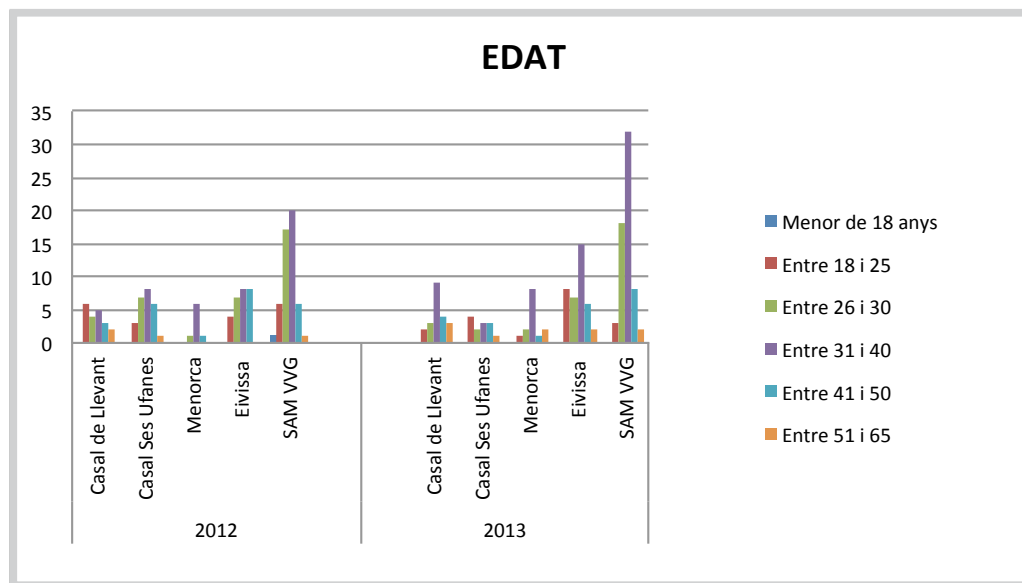
A Palma, la tipologia d'acolliment més habitual continua sent la de caràcter urgent, l'acolliment a l'illa d'Eivissa canvia de tendència i és l'acolliment de caràcter d'urgència, amb 34 acolliments, el que més és produeix.

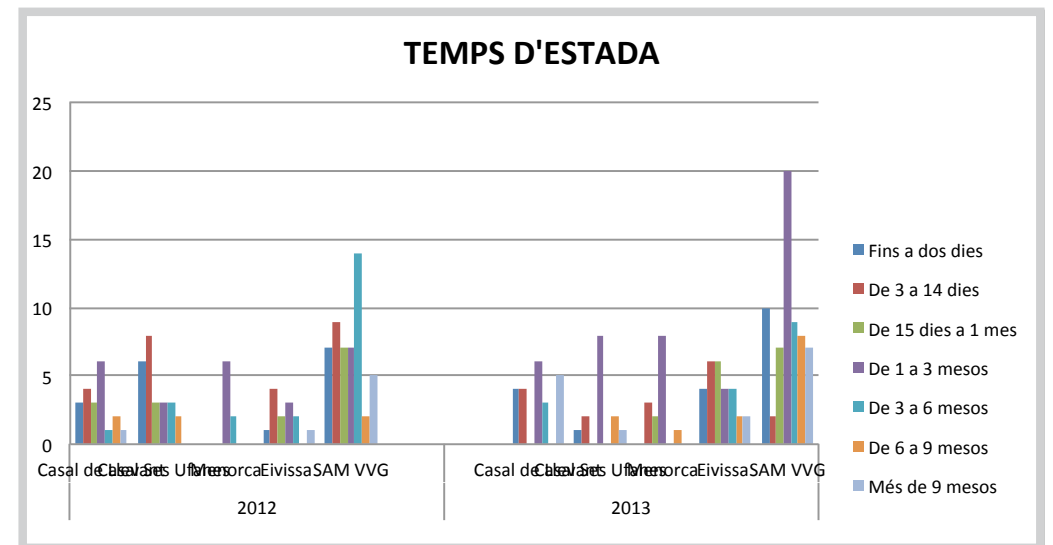
El 2013, el nombre de fills i filles acollits s'ha pujat considerablement. De 94 menors acollits el 2012 s'ha passat a 150, la diferència ha estat de 56. S'ha d'assenyalar que s'han acollit un major nombre de dones amb tres o més fills.

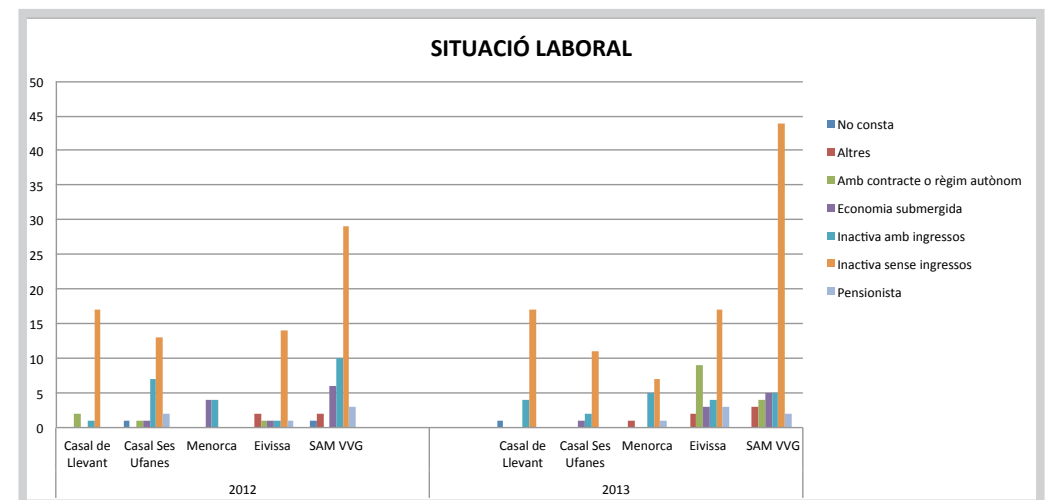
El maltractament del tipus físic i psicològic és el que en major mesura pateixen les dones.

El 2013, la mitjana d'edat de les dones se situa entre els 31 i els 40 anys, 68 de les 151 dones acollides estan en aquesta franja d'edat.

El 2013, 56 de les 151 dones acollides han tingut una estada d'entre un i tres mesos.

El nombre de dones que es troben en situació d'atur i sense ingressos ha pujat un 4 % més respecte a l'any anterior i se situa al 54 %.

7.7. HABITATGES PER A LA RECUPERACIÓ SOCIAL PER A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

El programa d'habitatges per a la recuperació social per a dones víctimes de violència de gènere és fruit de l'acord de col·laboració entre l'Institut Balear de l'Habitatge (IBAVI) i l'Institut Balear de la Dona.

L'objecte d'aquest acord és habilitar habitatges en règim de lloguer i amb un preu preferent per a la recuperació social de dones usuàries de la xarxa de cases d'acollida de les Illes Balears per a dones víctimes de violència de gènere. Per a aquest fi, s'ha creat la comissió de seguiment i tutela, encarregada d'estudiar les sol·licituds per oferir habitatges adequats a les dones segons els seus ingressos econòmics, lloc de feina, nombre de fills, així com fer el seguiment individualitzat posterior de cada una d'elles.

Les demandes es formulen des de les cases d'acollida, sempre que les usuàries compleixin els requisits (econòmics i de procés de recuperació) adients per ser proposades per accedir a un habitatge de l'acord interadministratiu.

L'any 2013 es van resoldre 4 sol·licituds d'habitatge (dues a Palma, una a Maó i una a Eivissa); 3 d'aquestes s'havien iniciat l'any 2012. A aquests 4 habitatges entregats l'any 2013 van accedir 4 dones i 6 infants. L'IBAVI els va adjudicar i l'Institut Balear de la Dona els va equipar totalment.

Així mateix, queden pendents de ser resoltes per a l'any 2014 dues sol·licituds presentades a final de l'any 2013 per a dues dones i quatre infants.

ANY	HABITATGES CONCEDITS	DONES	INFANTS
2004	2	2	3
2005	2	2	4
2006	7	7	12
2007	8	8	13
2008	12	12	17
2009	6	6	9
2010	3	3	4
2011	3	3	5
2012	1	1	3
2013	4	4	6
TOTAL	48	48	76

7.8. AJUTS ECONÒMICS (ART. 27, RAI, RMI)

L'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, estableix el dret a percebre un ajut econòmic a les dones víctimes de la violència de gènere que se situen en un determinat nivell de rendes i que tenen dificultats especials per obtenir una feina. Aquests ajuts s'atorguen segons l'edat i les responsabilitats familiars de la víctima, i tenen com a objectiu fonamental facilitar-li uns recursos mínims de subsistència per independitzar-se de l'agressor.

En la taula adjunta es detallen les sol·licituds que s'han formalitzat de l'any 2011 ençà, les ajudes concedides en els diferents exercicis, les denegades i les que continuaven en tramitació al final de cada any natural.

ANYS	SOL·LICITADES	CONCEDIDES I PAGADES	DENEGADES	EN TRAMITACIÓ
2011	20	-	-	20
2012	31	10	29	12
2013	50	24	23	15
TOTAL	101	34	52	-

7.9. CENTRE COORDINADOR DE LES ORDRES DE PROTECCIÓ

El Centre d'Informació de la Dona assumeix la gestió, com a centre coordinador, de les ordres de protecció de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Així, l'Institut Balear de la Dona compleix el precepte legal i assumeix la coordinació de les ordres de protecció amb l'objectiu de dur a terme un primer contacte amb les dones per assegurar que totes les víctimes de violència de gènere de les Illes Balears tinguin la informació i l'assessorament adient.

Les funcions que desenvolupa el Centre Coordinador de les Ordres de Protecció són les següents:

- Rebre les ordres de protecció, així com totes les resolucions judicials en les quals s'adopten mesures de protecció, que emeten els jutjats de les Illes Balears.
- Trametre-les immediatament als cossos i forces de seguretat de l'Estat i a les diferents policies locals.
- Crear i mantenir una base de dades per elaborar estadístiques i per conèixer ràpidament les situacions concretes, en els casos d'urgències, així com, consultar, les persones responsables del Centre, aquesta base de dades als efectes d'atendre i informar els cossos i forces de seguretat de l'Estat i les diferents policies locals quan sol·liciten informació sobre víctimes de violència de gènere i la vigència de les ordres de protecció.
- Contactar amb les víctimes telefònicament o mitjançant una carta, i oferir-los assessorament jurídic i informació de recursos socials gratuïtament, amb cita prèvia, del Centre d'Informació de la Dona, així com informar-les de l'existència d'una atenció social telefònica en cas d'urgència per violència de gènere les 24 hores, els 365 dies de l'any, i indicar-los el número de telèfon d'aquest servei.

Durant l'any 2013, l'Institut Balear de la Dona ha rebut via telemàtica un total de 1.014 comunicacions judicials, procedents dels jutjats competents de les Illes Balears, que adopten la forma d'ordres de protecció, sentències condemnatòries, absolutòries, executòries, o bé de sobreseïments, entre d'altres.

Aquestes comunicacions judicials, pel que fa a les resolucions dictades pels jutjats, contenen un total de 7.089 mesures penals, civils i socials, referides tant a dones víctimes de violència de gènere que tenien un expedient obert d'anys anteriors com a noves dones a les quals s'ha obert un expedient al llarg del 2013.

De l'estudi de les dades que ha registrat el Centre Coordinador de les Ordres de Protecció en la base de dades Sis dona es pot extreure la informació estadística més rellevant, que

indica quina és la situació de les víctimes de violència de gènere. Per exemple:

Les mesures penals acordades en les resolucions i les ordres de protecció han estat 3.431, de les quals cal destacar les següents:

- **Presó per a l'agressor: 117.**
- **Prohibició d'acostar-se a la víctima: 1.025.**
- **Prohibició de comunicar-se amb la víctima: 1.176.**
- **Privació del dret a la possessió d'armes: 511.**
- **Pena de treballs en benefici de la comunitat: 448.**
- **Prohibició del dret a residir i anar a determinats llocs: 147.**
- **Altres mesures penals (multa, inhabilitació del dret de sufragi passiu, expulsió del territori espanyol, resolució de llibertat provisional, sobreseïment, pena de localització permanent, etc.).**

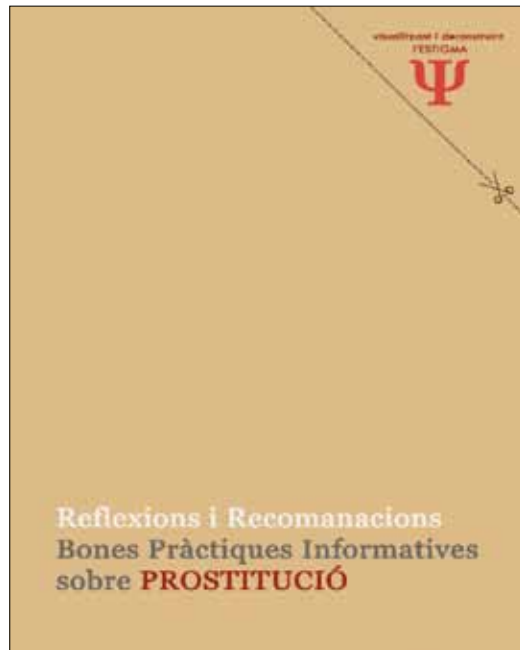
En termes generals, les mesures penals s'han incrementat l'any 2013 en 99 respecte a les adoptades l'any 2012.

Les mesures civils acordades judicialment en les resolucions i les ordres de protecció han estat 1.321, de les qual cal destacar les següents:

- **Règim de guarda i custòdia respecte dels fills: 398.**
- **Règim de visites del progenitor no custodi: 364.**
- **Fixació de la pensió d'aliments: 353.**
- **Atribució de l'ús i el gaudi del domicili conjugal: 313.**
- **Altres mesures, com ara la fixació d'una multa i la determinació d'una indemnització o la contribució de les càrregues familiars: 68.**

Cal assenyalar que les mesures civils s'han incrementat respecte a les adoptades l'any 2012.

7.10. GRUP PERMANENT D'ESTUDIS SOBRE LA PROSTITUCIÓ (GEPiB)

El Grup Permanent d'Estudis sobre la Prostitució de les Illes Balears està format per l'Institut Balear de la Dona, l'Ajuntament de Palma, la Universitat de les Illes Balears, Adoratrius Balears, Casal Petit de les Oblates, Creu Roja, Metges del Món i altres persones interessades en l'àmbit d'estudi de la prostitució.

L'any 2013, el Grup, a més de les seves tasques habituals d'estudi, ha centrat els esforços en l'elaboració de la guia "Reflexions i recomanacions de bones pràctiques informatives sobre prostitució"; la guia té com a objectiu la millora del tractament de la prostitució als mitjans de comunicació.

Per a l'elaboració de la guia, el grup ha estructurat la feina en diverses fases: anàlisi de notícies, estudi de la normativa,

contingut de les recomanacions i presentació de la guia. Va ser presentada en roda de premsa el dia 29 de novembre.

Es destaca també:

- El manteniment i actualització de la pàgina web del grup, www.gepib.com, on es publiquen els materials, estudis i actualitzacions sobre temes de prostitució.
- La preparació de les bases per a l'aplicació d'un programa de suport familiar a dones en situacions monoparentals, inclosa l'adaptació multicultural i de gènere dels materials didàctics, i l'avaluació de dones interessades.

Xarxa d'Atenció Directa a Persones que Exerceixen la Prostitució a Palma (XADPEP)

La XADPEP es constitueix el 2009 com una xarxa d'atenció directa a persones que exerceixen la prostitució i ha seguit, des de llavors, treballant regularment en el foment del treball en xarxa entre els serveis específics i generals que atenen directament les persones que exerceixen la prostitució, establint circuits de treball conjunt, un catàleg de serveis i un fitxer d'entitats participants.

L'any 2013 s'han duit a terme 11 reunions a què, a més dels integrants regulars com Casal Petit, Metges del Món, Creu Roja, Policia Local de Palma, representants de l'Àrea d'Igualtat i Benestar Social de l'Ajuntament de Palma i de l'Institut Balear de la Dona, han assistit, de manera puntual, altres representants de diferents institucions o entitats, com la medidora del Centre de Salut d'Escola Graduada - Son Gotleu, la Fundació Social Amaranta, la delegada del Govern d'Espanya contra la Violència contra les Dones i la regidora de Benestar Social i Igualtat de l'Ajuntament de Palma.

Entre els temes que s'han tractat en aquestes reunions podem destacar: la necessitat de formació a les forces i cossos de seguretat de l'Estat, acords d'intervenció a la platja de l'Arenal, el projecte de condonació i reducció de sancions a persones que exerceixen la prostitució per infraccions al Reglament de circulació, l'actualització de la documentació anual i dades d'atenció de la XADPEP, el tràfic de persones amb finalitats d'explotació sexual i la col·laboració amb la UCRIF - Policia Nacional.

Quant a l'atenció en xarxa, podem destacar que, a més dels assumptes treballats en les reunions, les entitats han intercanviat la informació necessària per al treball d'atenció en xarxa, que és l'objectiu principal de la XADPEP.

En darrer lloc, el material elaborat el 2013, fruit del treball fet durant tot l'any, és l'edició de 2013 del catàleg de serveis específics per a persones que exerceixen la prostitució, el fitxer d'entitats de la XADPEP, el catàleg d'oferta grupal, diversos informes avaluadors sobre les actuacions fetes i la memòria d'atenció de la XADPEP-2013.

7.11. PIS TUTELAT LAUSANA

El pis tutelat Lausana, gestionat pel Casal Petit de les Germanes Oblates del Santíssim Redemptor, és fruit del conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i l'Institut Balear de l'Habitatge. Aquest darrer va fer possible la cessió de dos habitatges de protecció pública per conformar la infraestructura del servei i l'Institut Balear de la Dona els va equipar i n'assumeix el manteniment.

És un recurs especialitzat d'acollida temporal adreçat a dones que volen allunyar-se del context de la prostitució i a dones víctimes de tràfic per a l'exploració sexual.

Els serveis que s'hi ofereixen són els següents:

- Cobertura de les necessitats bàsiques i d'allotjament.
- Atenció social individualitzada.
- Foment de l'autonomia i el desenvolupament personal.
- Connexió de les dones amb la xarxa de recursos comunitaris d'atenció social existents.
- Ampliació de la xarxa de suport familiar, social i comunitari.
- Oferta de formes alternatives d'ocupació del temps lliure.
- Oferta de processos d'inserció laboral i social.
- Assessorament sobre les vies de solució de la situació de risc.

L'any 2013 es van atendre 10 dones, 5 d'elles eren casos nous i 5 ja eren acollides de l'any anterior. Del total d'usuàries, 7 dones iniciaven un allunyament del context de la prostitució i 3 eren víctimes de tràfic.

Pel que fa a les característiques personals de les dones acollides, 9 d'elles eren de nacionalitat estrangera i d'aquestes, 4 en situació irregular. 5 del total de les dones varen arribar al servei sense derivació d'un altre servei professional i, de les derivades, 4 hi arribaren a través de la Policia Nacional i 1 per part de Caritas.

Durant l'any 2013 s'han fet 564 intervencions, entre les quals destaquen visites al pis (157), acompanyaments (148) i entrevistes de seguiment o acords per part de l'educadora (49).

8. IV PLA ESTRATÈGIC D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES DE LES ILLES BALEARS 2013-2018

8. IV PLA ESTRATÈGIC D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES DE LES ILLES BALEARS 2013-2018

Com a passa inicial per a l'elaboració del IV Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes de les Illes Balears, s'ha treballat en l'elaboració de la diagnosi amb l'objectiu d'obtenir una anàlisi acurada de la situació d'igualtat entre dones i homes de les nostres illes.

Tot seguit, s'enumeren les fases d'elaboració de la diagnosi (vegeu quadre):

- Fase I: definició de la diagnosi.
- Fase II: avaluació inicial.
- Fase III: treball de camp.
- Fase IV: anàlisi de dades.
- Fase V: presentació de resultats.

La metodologia emprada ha estat mixta, quantitativa i qualitativa. Concretament:

- A. **Anàlisi quantitativa:** s'ha fonamentat en les fonts disponibles externes (secundàries) i internes (primàries) que s'han considerat adients per poder donar resposta a les qüestions plantejades entorn als 8 eixos estratègics principals. Així, per tal de poder accedir-hi i disposar de dades desagregades per sexe, rigoroses, d'interès i de qualitat de les Illes Balears, s'han creat dos grups de treball: un d'interdepartamental i un altre d'interinstitucional.

Al grup interdepartamental hi ha estat convocada una persona en representació de cada conselleria del Govern de les Illes Balears, una persona en representació del Consell de Participació de la Dona de les Illes Balears, a més del personal tècnic de l'Institut Balear de la Dona. S'han fet 3 reunions de seguiment.

Al grup interinstitucional hi ha estat convocada una persona representant de cada consell insular, una representant dels ens locals (FELIB, Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears) i una en representació del Consell de Participació de la Dona de les Illes Balears. S'ha fet una primera reunió i després s'ha anat treballant telemàticament.

- B. **Anàlisi qualitativa:** hem incorporat a la diagnosi un acostament qualitatiu per tal de poder conèixer la percepció i valoració de les persones que estan vinculades amb cadascun dels eixos a diferents nivells: persones expertes, persones tècniques i

representants del teixit associatiu, a fi d'incorporar la transversalitat de gènere a totes les fases del pla.

S'han fet 8 grups de treball al voltant dels diferents eixos que articulen la diagnosi. A cada sessió s'ha presentat un breu resum de les dades quantitatives obtingudes en la fase anterior i s'ha sol·licitat a les persones participants que ens ajudin a donar sentit a aquestes dades a partir de la seva experiència personal i professional, determinant així els aspectes positius, els aspectes per mantenir i els aspectes per millorar.

A aquesta fase hi han participat 73 persones i 33 entitats.

La directora de l'Institut Balear de la Dona ha anat informant de tot aquest procés el Consell Rector en les sessions del 19 de setembre de 2013 i el 13 de novembre de 2013.

Podeu consultar la diagnosi, que està penjada a la web de l'Institut Balear de la Dona.

A més, la diagnosi ha estat revisada per diverses persones amb una visió estratègica. Així, a final del 2013, l'Institut Balear de la Dona ha disposat de l'informe de la diagnosi previ al IV Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes de les Illes Balears, que s'elaborarà en el transcurs del 2014.

		FASES I ACTIVITATS		D'ELABORACIÓ DE LA DIAGNOSI		
		Fase I: definició de la diagnosi	Fase II: avaluació inicial	Fase III: treball de camp	Fase IV: anàlisi de dades	Fase V: presentació de resultats
ANÀLISI QUANTITATIVA	Anàlisi de dades quantitatives		Proposta de disseny d'un sistema d'indicadors quantitius.	Recollida de fonts primàries i secundàries. Adaptació del sistema d'indicadors a la informació disponible per als àmbits d'anàlisi i a les propostes del grup interdepartamental.	Explotació de dades. Tabulació de dades. Anàlisi de dades. Presentació de les dades obtingudes al grup interdepartamental i reelaboració a partir de les aportacions.	
	8 grups de discussió	Concreció d'objectius, unitats d'anàlisi i metodologia amb l'Institut Balear de la Dona.	Elaboració de resums i documents de presentació de cadascun dels eixos. Disseny i consens dels ítems per tractar en els grups de treball. Disseny i consens de la mostra amb el grup interdepartamental. Disseny dels guions de la sessió i els qüestionaris. Disseny de documents de registre de dades.	Dinamització dels grups de treball. Revisió i consens dels instruments: guió de la sessió i qüestionari. Recollida de les dades: enregistrament d'àudio i resum consensuat in situ. Tabulació dels resultats. Devolució dels resultats a les persones participants.	Explotació de resultats. Incorporació de les aportacions de les persones participants. Presentació dels resultats. Anàlisi de continguts.	Elaboració de l'informe. Presentació de l'informe. Triangulació de les dades obtingudes i reelaboració de continguts
ANÀLISI QUALITATIVA	Revisió per part de persones estratègiques		Selecció de les persones estratègiques per part de l'IBD.	Enviament del primer document de recull de dades quantitatives i qualitatives.	Incorporació de les aportacions de les persones expertes i anàlisi de continguts.	
	Revisió per part de l'IBD		Revisió per part de l'IBD	Enviament del primer document de recull de dades quantitatives i qualitatives.	Incorporació de les aportacions de l'IBD.	
	Revisió per part de les persones participants en els grups de treball		Revisió per part de les persones participants en els grups de treball	Difusió de les dades qualitatives entre les persones participants.	Recollida, incorporació i anàlisi de les aportacions de les persones participants en els grups de treball.	
	Anàlisi de documents		Anàlisi de documents	Recollida de les dades: recerca dels documents.	Anàlisi de continguts.	

Editat per: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Dipòsit legal: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Disseny: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Memòria 2013

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Família i Serveis Socials

Institut Balear de la Dona